

**Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye
Központi Igazgatás**

1042 Budapest, Deák Ferenc u. 93.
Tel.: 231-6010, 231-0000 Fax: 390-4370

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest

2023. évi

gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységéről

2024.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető – tartalmi követelmények, előírások	4
2. Demográfiai folyamatok	6
2.1. Idősek helyzete	9
2.2. Gazdasági helyzet	11
2.3. Társadalmi helyzet.....	13
2.4. Lakáshelyzet	17
3. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat közpolitikája	20
3.1. Polgármesteri Hivatalon keresztül támogatáspolitikája	20
3.2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása	21
4. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye.....	32
5. Gyermekjólét és gyermekvédelmi gondoskodás.....	34
5.1. Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai.....	34
5.1.1. Az intézmény adatai, szervezeti egységei.....	35
5.1.2. A Család és Gyermekjóléti Központon belül folyó szakmai együttműködés.....	41
6. Észlelő- és jelzőrendszer működtetése, szakmai kapcsolatok	52
6.1. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (<i>gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése</i>).....	53
6.1.1. Újpesti oktatási intézmények gyermekvédelmi tevékenysége.....	62
6.1.2. Prevenációs tevékenység az oktatási nevelési intézményekben	66
6.2. „Aranyhíd” Gyermek Átmenti Otthona	71
6.3 Az Intézmény célja és feladatai	73
6.4 Az ellátottak társadalmi tagozódása	75
6.5 Együttműködések	76
6.6 Társadalmi problémák	77
6.7 A szakmai tevékenységet bemutató adatok	79
6.7.1. Gyermeklétszám alakulása a 2023. évben	79
6.8 Tárgyi környezet.....	83

6.9 SWOT analízis.....	85
7. Összefoglaló.....	86

1. Bevezető – tartalmi követelmények, előírások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése¹ (továbbiakban: Gyvt.) értelmében a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület jóváhagyását követően a gyámhivatalnak megküld. Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit kormányrendelet szabályozza (149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete). Ennek tartalma az alábbiak szerint alakul:

1. A kerület demográfiai mutatói.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása (pénzbeli és/vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok; gyermekétkeztetés stb.)
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása (különösen: család- és gyermekjóléti szolgálatok; gyermekek napközbeni ellátása; gyermekek átmeneti gondozása; gyermekek veszélyeztetettsége)
4. Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai
5. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
6. Jövőre vonatkozó szabályozási és eljárási javaslatok, célok meghatározása
7. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
8. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében megvalósuló szolgáltatások (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogreprevenció stb.).

¹ Gyvt. 96.§. (6) bekezdés: A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal [149/1997 (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklet] – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az Átfogó értékelés Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális Főosztály, Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Köznevelési és Művelődési Főosztály munkavállalói és Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai írásos anyagai, valamint Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központ által működtetett jelzőrendszer tagjainak beszámolóí alapján készült el.

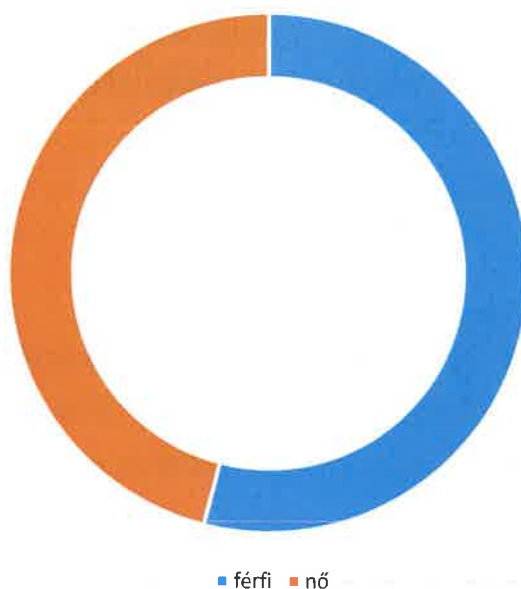
A beszámolóban található tevékenységek illeszkednek továbbá a 2023-2026-os időszakra elfogadott Budapest Főváros IV. Kerülete Újpest Önkormányzata Gyermek- és Ifjúsági Stratégiájához és Cselekvési Tervéhez, illetve Budapest IV. Kerület Újpest Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójához az alábbi célkitűzésekben:

- Esélyegyenlőség
- Partnerség, együttműködés, közös cselekvés
- Fenntarthatóság
- Proaktív szemlélet
- Belső szakmai napok létrehozása, ahol szakmai megbeszélések, esetmegbeszélések, probléma- és esetfeldolgozások, szupervízió valósul meg.
- A jelzőrendszer részéről érkező jelzések számának emelkedésével a korai jelzések számának emelése.
- Az előző tanéveknek megfelelően kialakított és működtetett tevékenységek folyamatos fenntartása az adott tanévnek megfelelően.
- Az érintett Intézményekben megkezdett preventív csoportfoglalkozások folytatása.
- Tevékenységük, preventív foglalkozásaik propagálása a kevésbé nyitott intézmények számára.
- Jelzőrendszeri tagokkal való szoros együttműködés.
- Szülőcsoportok megszervezése és megvalósítása.
- Munkacsoportunk megjelenése az online térben (is).
- Óvodai és iskolai szociális tevékenységhez kapcsolódó plusz szolgáltatások bevonása (civil szervezetek).
- A csoportfoglalkozásokhoz használt, már meglévő eszközök bővítése, specifikus játékok beszerzése.
- A kerületi programokban való aktív részvétel.
- Szakmai továbbképzéseken való részvétel.

2. Demográfiai folyamatok

A Belügyminisztérium adatai szerint Újpest népessége 2023. január 1.-jén összesen 92.235 fő volt. A nemek megoszlása alapján közülük 49.810 fő nő (54 %) és 42.425 fő férfi (a teljes lakosság 46%-a). (1. ábra).

1. ábra: A lakónépesség megoszlása nemek szerint 2023-ban

Forrás: BM Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság

A demográfiai trendet vizsgálva megállapítható, hogy Újpest állandó népességszáma folyamatos csökkenést mutat: amíg 2010-ben közel 100 ezer főre volt tehető az állandó népesség száma, addig 13 évvel később ez kicsivel több, mint 92 ezerre csökkent. Ez a tendencia azonban nem ugyanolyan az egyes korcsoportokban.

1. táblázat

Újpest népességének kor szerinti bontásban (fő)

év	0-14 évesek	15-19 évesek	20-29 évesek	30-39 évesek	40-49 évesek	50-59 évesek	60-X évesek	összesen

2010	13552	4846	13387	18997	13083	15284	20490	99639
2015	14225	4023	11465	17652	16139	11975	24310	99789
2016	14081	3939	11080	16830	16857	11593	24793	99173
2017	13851	3899	10634	15800	17429	11639	25039	98291
2018	13524	3949	10304	14985	17644	11767	25120	97293
2019	13026	4044	9866	14274	17686	11968	25107	95971
2020	12637	4060	9404	13872	17689	12193	25022	94877
2021	12129	4167	8980	13443	17483	12396	24804	93402
2022	7556	8438	9875	13979	17190	12029	24724	93791

Forrás: KSH

A tendencia 2021-ig az, hogy gyakorlatilag – leszámítva a 60 és idősebb népességet – minden kohorszban csökken a népesség száma. A teljes népességre a legdrámaibb helyzetet a 20-29 éves korosztályban láthatunk, ahol a 2010-es népességszámhoz viszonyítva 67 százalékra apadt a népességszám, de jelentős csökkenés figyelhető meg a 30-49 évesek körében is, amely azonban az 50-64 évesek körében nem folytatódott, esetükben inkább stabil csökkenés látható. A 65 éves, vagy annál idősebb korosztály a legdinamikusabban növekvő csoport, 2010-hez képest 139 százalékkal nőtt a népességszámuk.

2022-ben ugyanakkor ismét jelentős növekedés mutatkozott a 15-29 éves korosztályban, miközben a tőlük idősebb korosztályok száma csak nagyon enyhén csökkent, szinte stagnált. Jelentős visszaesés vehető észre ugyanakkor a 0-14 évesek körében, amely a következő években tovább fogja erősíteni a csökkenő lakosságszám trendjét.

Az állandó népességből a 18-59 évesek aránya 2010-től 2017-ig csökkenő tendenciát mutatott egész Budapesten, azonban a IV. kerületben ez jóval meredekebben ment végbe. 2010-ben Újpesten a 20 év felettek és a 60 év alattiakat az állandó népességnek a 63 százalékát tették ki, míg 2021-re már csupán az 58 százalékát. A folyamat mögött többek között a fiatalabb korosztály csökkenése, valamint a társadalom elidősödése áll.

A fentiekben említett népességszám-csökkenés mögött számos folyamat meghúzódhat, amelyek közül kettőt érdemes kiemelni: az egyik a kerületből való el- és bevándorlás (vándorlási egyenleg), a másik a gyermekek születésének alakulása.

A vándorlási egyenleg megmutatja, hogy a vizsgált időszakban hány ezrelékkal nőtt vagy csökkent a kerület népessége a vándorlás következtében. 2010-ben – a kerületben is és a

fővárosban is – az odavándorlások száma nagyobb volt, mint az elvándorlások száma, így az egyenleg pozitív értéket vett fel, ez azonban 2014-ben megfordult, aminek a hatására nagyjából 2016-2017-ig csökkenő egyenleget láthatunk. 2017-től nagyjából stagnálás volt jellemző, azonban 2020-ban újabb meredek csökkenést tapasztalhattunk. 2020 után ismét megindult a kerület lakosságának növekedése, de még mindig többen vándorolnak el, mint ahányan jönnek. A tendencia egész Budapestre jellemző és az újbárosi arányszámok szinte mindig követik a teljes városra jellemző trendeket.

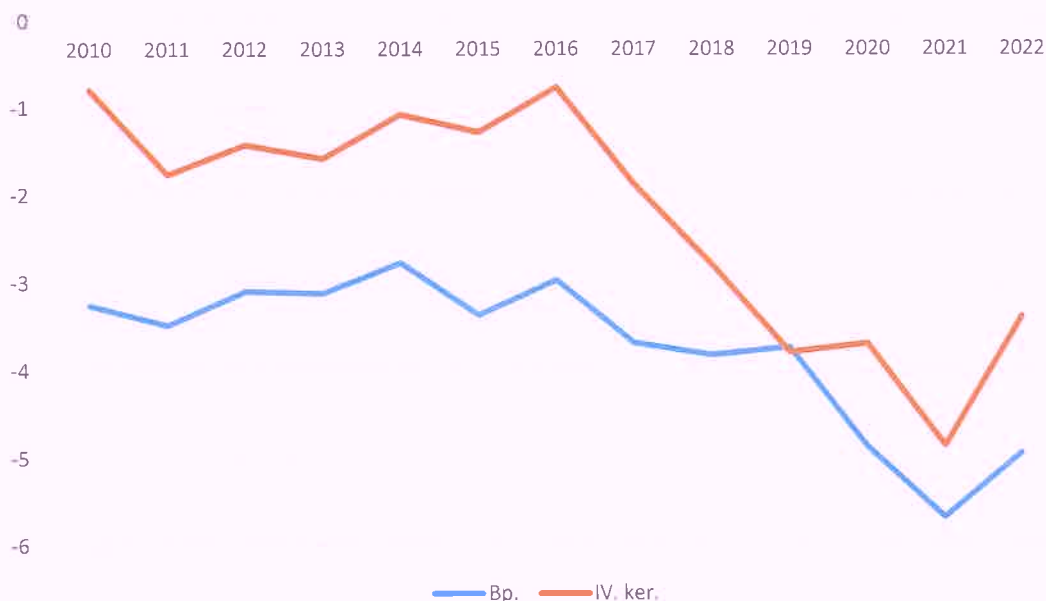
2. ábra: Vándorlási egyenleg 1000 főre vetítve (állandó és ideiglenes vándorlás együtt)

Forrás: TEIR

A népességszám-csökkenés mögött meghúzódó másik folyamat az egyre csökkenő élveszületések száma. A természetes szaporodás már 2010-ben is negatív értéket vett fel, tehát kevesebb gyermek született, mint ahányan meghaltak a vizsgált évben. A mérőszám 2016-ig stagnált, ami után meredek csökkenésnek indult mind Budapesten, mind Újpesten. A trend 2021 után megfordulni látszik, 2022-ben a születések száma fővárosi és kerületi szinten is magasabb volt, mint az azt megelőző években.

3. ábra: Természetes szaporodás 1000 főre vetítve

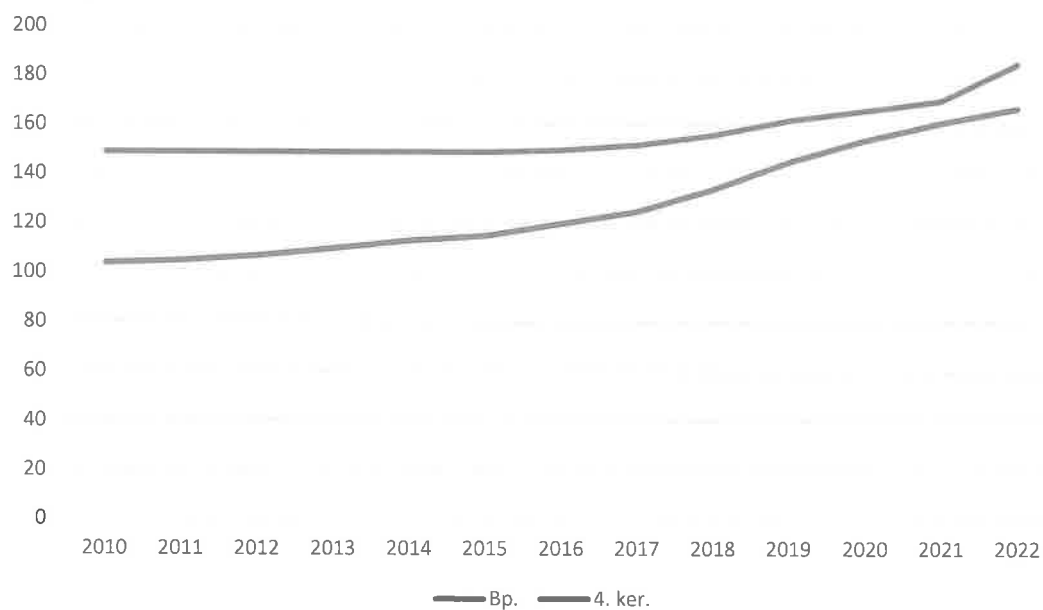
Forrás: TEIR

Ehhez kapcsolódóan érdemes megemlíteni az általános termékenységi arányszámot, ami azt mutatja meg, hogy egy adott évben ezer 15-49 éves nőre mennyi élveszületés jutott. Ez a mutató a 2010-ben mért közel 38-ról 2021-re mintegy 35-re csökkent, míg Budapest egészét nézve végig 37 fölött maradt az értéke.

2.1. Idősek helyzete

Az idősödést két mutatóval szeretnénk szemléltetni, az egyik az öregedési index, a másik az idős népesség eltartottsági rátája. Az előbbi a 65 éves, vagy idősebb népességnek és a gyermekkorú (0–14 éves) népességnek az egymáshoz viszonyított arányát mutatja. Ezzel a mérőszámmal egy jövőbeni tendenciát tudunk előre vetíteni arról, hogy miként fog alakulni a népesség demográfiai összetétele. Újpesten 2010-ben még nagyjából egyenlő arányban volt az idős- és a gyermekkorú népesség, miközben Budapest egészét tekintve már ekkor többségben volt az idősek száma (100 gyermekkorúra 150 idős korú jutott). 2016 körül a mérőszám meredeken emelkedni kezdett, így azt láthatjuk, hogy 2022-ben Újpesten 100 gyermekkorúra már több, mint 160 idős korú jut.

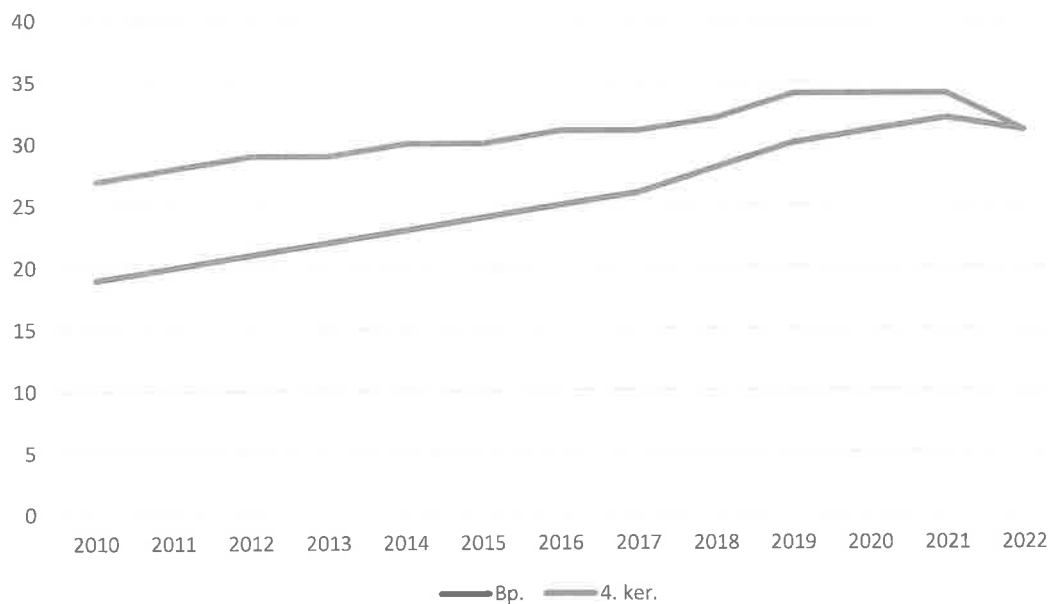
4. ábra: Az öregségi index alakulása

Forrás: TEIR

A másik mutató – az idős népesség eltartottsági rátája – az időskorú népesség aktív korú (15–64 éves) népességhez viszonyított arányát mutatja meg. Ezzel a mérőszámmal a társadalmi ellátórendszer terheiről tudhatunk meg többet, ugyanis minél nagyobb az eltartottsági ráta, annál nagyobb terhet jelent a munkavállalási korú népesség számára az időskorúak eltartása. Újpesten 2010-ben a mutató értéke 20 százalék körül alakult, ami azt jelenti, hogy 100 aktív korúra 20 időskorú jutott. 2021-re ez az érték – folyamatos emelkedés mellett – meghaladta a 30 százalékot.

5. ábra: Az aktív népességhez (15-64 év közöttiek) viszonyítva az idős népesség (64 év felettek) eltartottsági rátája (%)

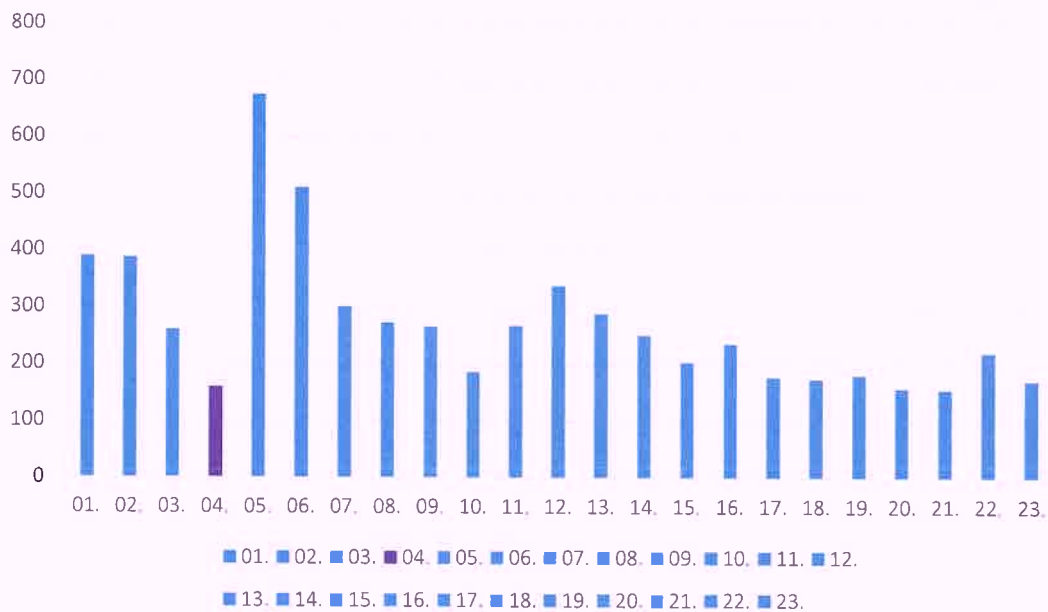
Forrás: KSH

Mind a két mérőszám esetén elmondható, hogy csökkent a rés Budapest és Újpest között, 2022-ben pedig az újpesti értékek elérték a fővárosi számokat.

2.2. Gazdasági helyzet

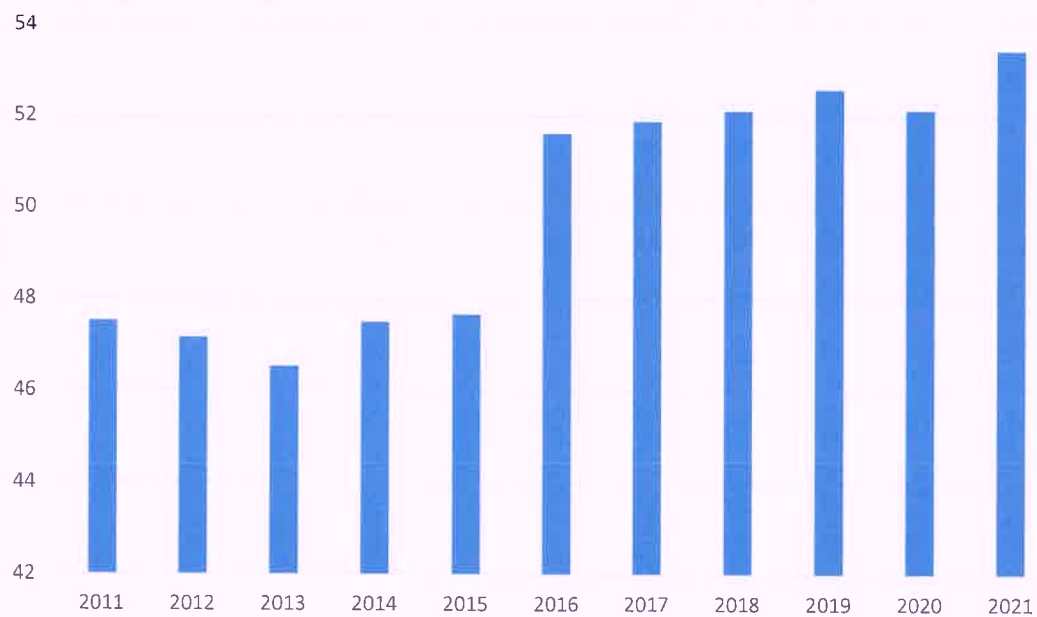
Az Újpesten regisztrált vállalkozások száma alacsonynak mondható a többi kerülethez képest. 2022-ben a kerületben nagyjából 160 vállalkozás jutott ezer lakosra, míg a Budapesten mért átlag 272 körül alakult. A legmagasabb értékkel az V. kerület rendelkezett, ahol 676 vállalkozás jutott 1000 lakosra.

6. ábra: Regisztrált vállalkozások száma 1000 lakosra

Forrás: TEIR

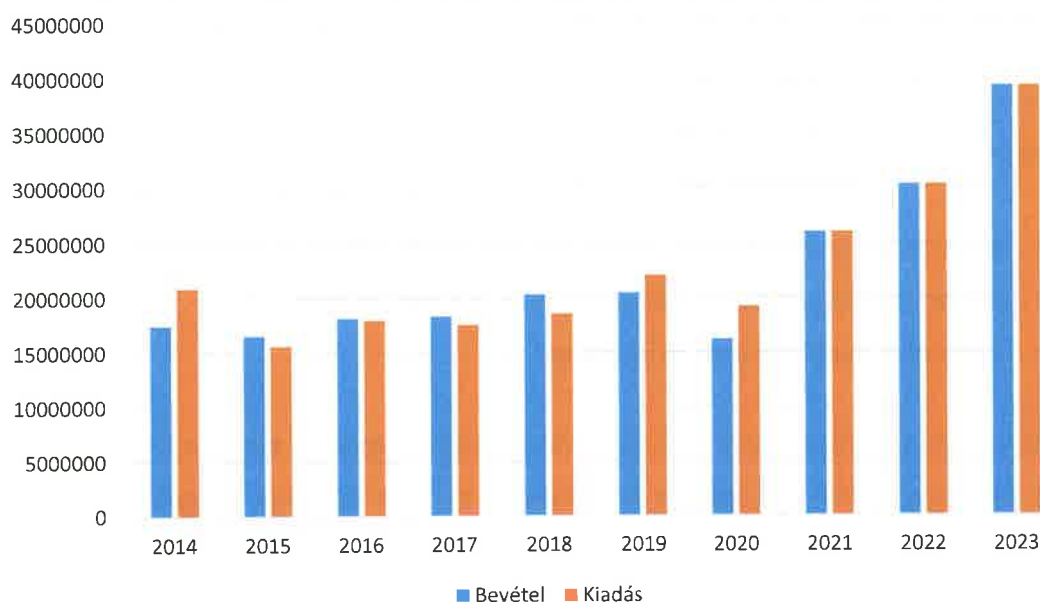
A jövedelmek alakulása a kerületben – kisebb hullámokkal – konstans emelkedést mutat (a reálértéket itt most nem vizsgáljuk). A 100 lakosra jutó SZJA-fizetők száma az alábbiak szerint alakul:

7. ábra: 100 főre jutó SZJA-fizetők száma. Forrás: TEIR

Újpest önkormányzatának az összes költségvetési bevételét és kiadását a következő ábra illusztrálja:

8. ábra: Újpest összes költségvetési bevétele és kiadása (1000 Ft)

Forrás: KSH, önkormányzati közzétételi lista

Az ábra alapján látható, hogy 2014 után nagyjából folyamatosan nőtt a bevétel, míg 2019-ben ez megváltozott. 2020-ban már lényegesen kevesebb volt a költségvetési bevétel, a kiadás viszont magas maradt. Főként a helyi adókból származó bevétel, a bírságokból befolyó bevétel, illetve az ingatlan értékesítésből származó bevétel csökkent. 2021 után ismét nőttek, sőt, 2014-hez képest több mint megduplázódtak a bevételek, igaz, a kiadások is.

2.3. Társadalmi helyzet

Újpest lakossága társadalmi helyzetét nézve szintén a középmezőnybe tartozik. A 7 évesnél idősebb népesség iskolai végzettsége országos szinten jónak mondható: nagyjából negyedüknek van csupán 8 osztályos, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettsége, míg majdnem kétharmaduk rendelkezik érettségivel, illetve egyetemi/főiskolai oklevéllel.

Habár országos viszonylatban Újpest lakosságának iskolázottsága jónak mondható, Budapest-viszonylatban ez már nem igaz. A kerülethez képest Budapesten kisebb arányban vannak jelen

a legfeljebb érettségivel rendelkezők, valamint számottevően nagyobb arányban vannak jelen az egyetemi/főiskolai oklevéllel rendelkezők (Újpesten 28 százalék, Budapesten 35 százalék).

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt (RGYK) gyakran szokták használni annak a megbecslésére, hogy mennyire tekinthetők az adott területen élők szegénynek. Főszabály szerint jogosult az ellátásra az a család, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 165 %-át (2023-ban: 47 025 Ft-ot) és a vagyonuk értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket. Emelt jövedelmi értékhatár irányadó abban az esetben, ha

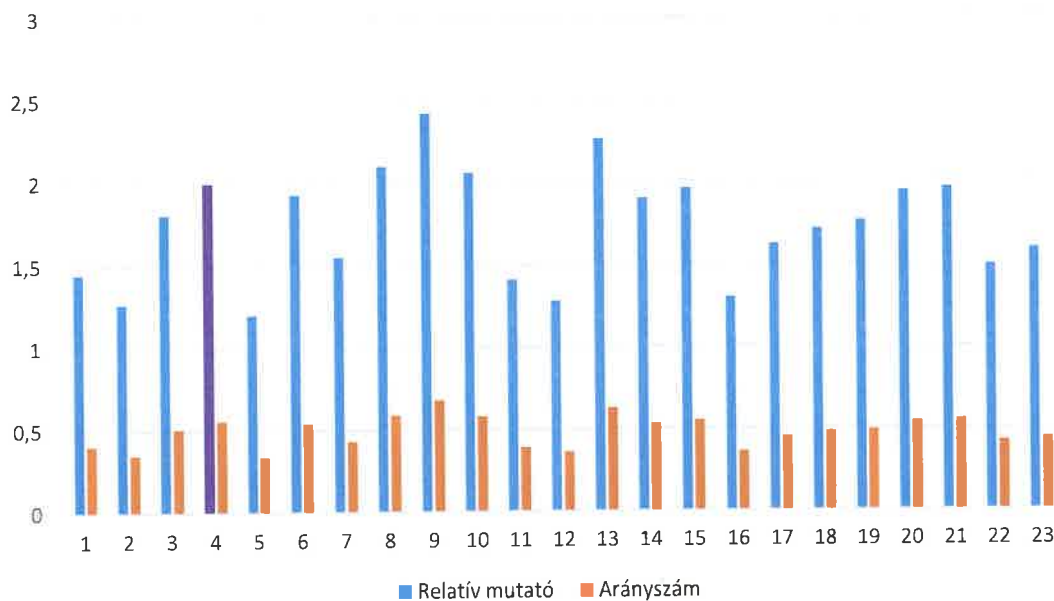
- a gyermeket gondozó szülő, illetve más törvényes képviselő egyedülálló,
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos vagy
- a gyermek elmúlt 18 éves és még tanul.

Ebben az esetben a kedvezményre való jogosultság akkor állapítható meg, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 180 %-át (2023-ban: 51 300 Ft-ot) és a vagyonuk értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

Újpesten az RGYK-t kapók népességhez viszonyított aránya 0,3%, ami jobb, mint a korábbi évek átlaga (0,5%). A hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma nagyon enyhe csökkenést mutatott az év közben (január 1.-jén 178, illetve 28, december 31.-én 160, illetve 25 ilyen besorolású gyermek élt a kerületben).

Ha a nyilvántartott álláskeresők számát nézzük a kerületben, akkor azt láthatjuk, hogy Újpest az 5. legrosszabb helyzetű kerület a fővárosban, habár ez az arány az elmúlt években sokat javult. Szintén javult a szomszédos kerületek helyzete is, most már csak a 13. kerület van az 5 legrosszabb mutatójú kerület között.

9. ábra: Nyilvántartott álláskeresők aránya az egyes kerületekben az aktív korúak (15-64 évesek) körében 2023. dec.20.-i állapot szerint

Forrás: NFSZ

*Relatív mutató: a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség arányában.

** Arányszám: a relatív mutató országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

Ha azt vizsgáljuk meg, hogy mekkora a tartós álláskeresők száma az egyes kerületekben, az eredmény még pozitívabb. Habár más kerületekhez képest még mindig magas azok aránya, akik több mint 365 napja folyamatosan regisztráltak a rendszerben, az is látható, hogy a regisztrált álláskeresők nagyobb része átmeneti regisztráltaként van jelen a statisztikában.

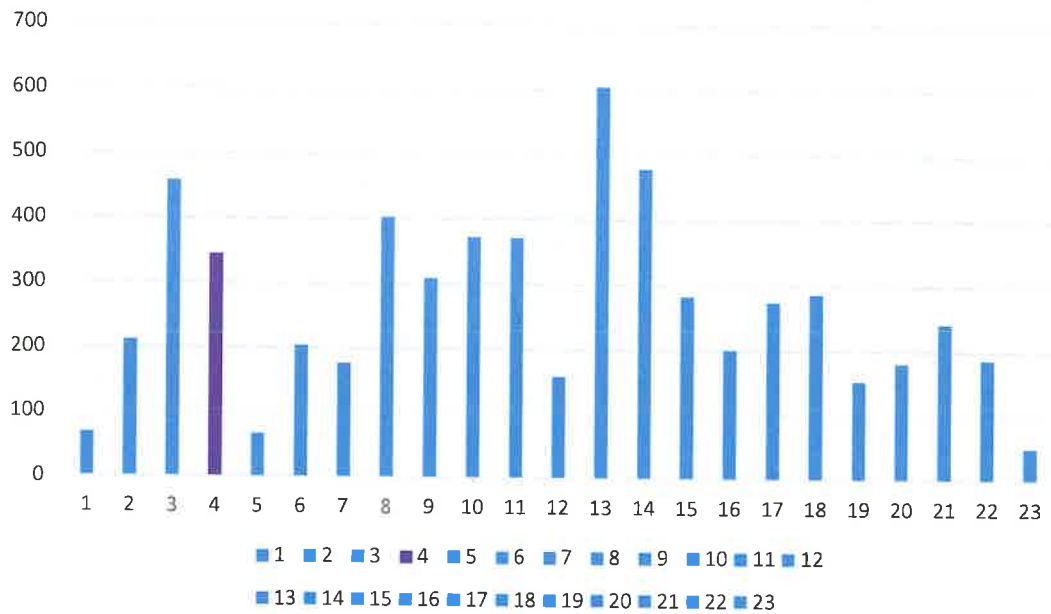
Ennek két oka lehet: az egyik, hogy a fővárosban sokkal könnyebb rövid időn belül állást találni, mint a Budapesten kívüli településeken, így feltételezhetjük, hogy a regisztráltak legfeljebb egy éven belül elhelyezkednek máshol, így regisztrációjuk megszűnik.

A másik lehetséges magyarázat, hogy a regisztrált álláskeresők egy mérhető része nem jelenik meg a kötelező újraregisztráción minden harmadik hónapban, így őket automatikusan kizárják a nyilvántartásból.

A kapott adatokból ennek ellenére nem lehet következtetni arra, mely munkavállalót milyen okból töröltek a statisztikából, így ezek feltételezések maradnak. Tapasztalati alapon ugyanakkor biztosabb, hogy a regisztrált álláskeresők többsége 365 napon belül elhelyezkedik

egy új munkahelyen, ezért az újpesti álláskeresők jobb helyzetben vannak, mint például XIII., XIV. és III. kerület álláskeresői.

10. ábra: *Tartós álláskeresők száma az egyes kerületekben (2023. dec. 20.)*

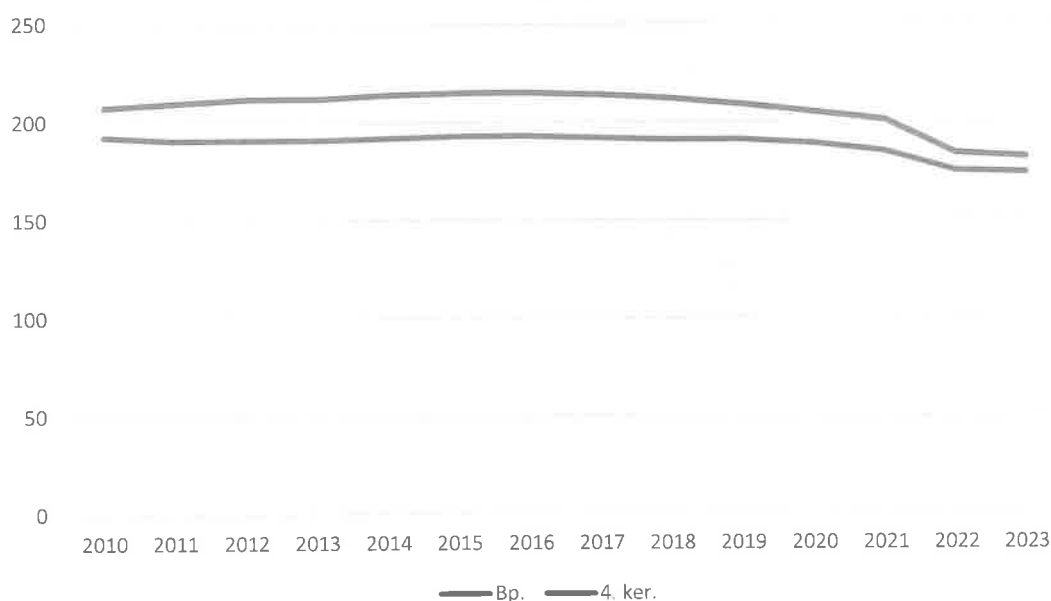
Forrás: NFSZ

2.4. Lakáshelyzet

Újpest lakásállománya 2011 óta folyamatosan nő, ami ráadásul 2018 óta jelentősen felgyorsult. A budapesti lakásállomány csaknem 5 százalékát az újpesti lakások teszik ki, jóllehet a főváros területének csupán majdnem 4 százalékát fedi le a kerület.

Újpest laksűrűsége az évek során viszonylag stabilan változott, csupán 2020 után figyelhető meg egy enyhe csökkenés, követve a fővárosi trendet. A mutató értéke budapesti viszonylatban magasnak mondható, azonban még így is eltölpül pár déli kerülethez képest. 2023-ban Újpesten 100 lakásra nagyjából 182 lakos jutott, míg Budapesten ugyanez az érték csupán 174.

11. ábra: Laksűrűség (száz lakásra jutó lakos)

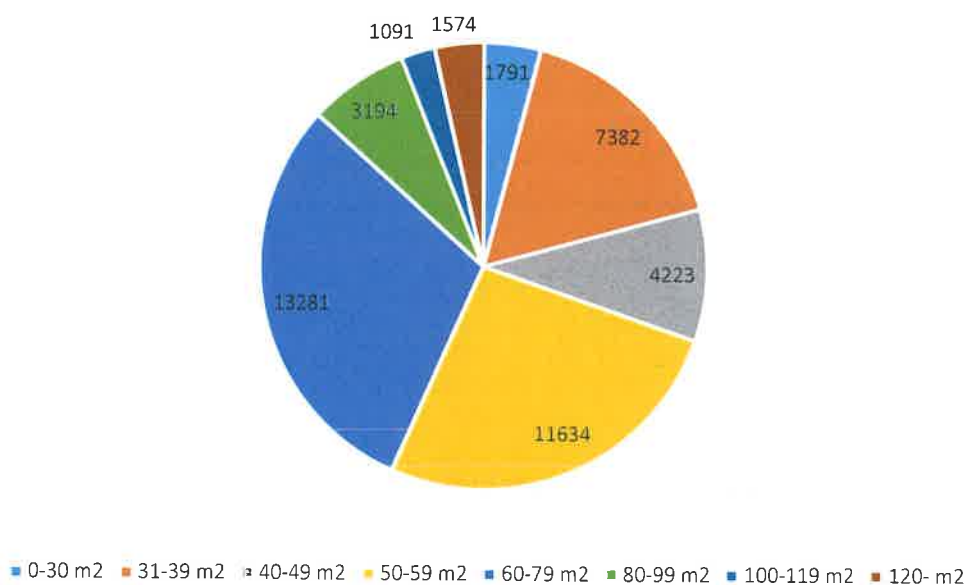
Forrás: KSH

Újpesten a népszámlálási adatok alapján 50.543 lakás található, ebből 2.573 nem magánszemély tulajdonában van, 6.376 pedig lakatlan. Viszonylag kevés olyan ház van, amely 1919 előtt épült (1.765 db), míg az 1919-1945 között épültek száma 3.513, 2.940 lakás pedig 1946-1960 között épült. A kerületben a legtöbb lakást 1961-1980 (13.468) és 1981-2000 között építették (16.473 db). 2000 után jelentősen visszaesett az építkezések száma, 2010-ig 4.104, 2010 után pedig mindössze 1.904 új lakás épült. 2023-ban a IV. kerületben 111 új lakás épült, ezek átlagos nagysága 68 m² volt.

A lakásállomány a felszereltséget tekintve többnyire összkomfortos (43.011 db) vagy komfortos (7.077 db), de található a kerületben 184 félkomfortos, 65 komfort nélküli és 206 szükség- vagy egyéb lakás.

A lakások alapterületét tekintve túlnyomó többségben vannak az 50-59 (11.634 db), illetve a 60-69 m² alapterületűek (13.281 db), de nagyobb számban vannak jelen a 40-49 m² méretűek is (4.223 db). 80-99 m²-es lakásból 3.194, 30 m²-nél kisebb alapterületű lakásból 1.791, míg 100-119 m²-esből 1.091, 120 m²-nél nagyobb lakásból pedig 1.574 található a kerületben.

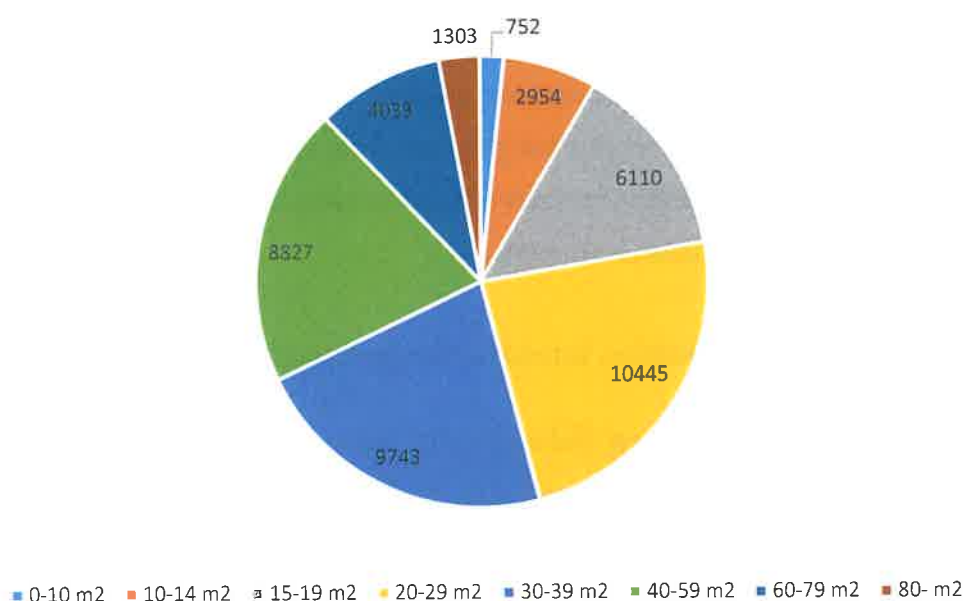
12. ábra: A lakások megoszlása alapterületük szerint

Forrás: KSH

Ha azt vizsgáljuk, egy lakásban hányan laknak, akkor kiderül, hogy 17.938 egy fős, 12.751 két fős háztartás van a kerületben. 12.793 lakásban lakik együtt 3-5 személy, 685 lakásban pedig hat vagy több személy él közösen. Az egy főre jutó alapterület szerint a lakások megoszlása a következő:

13. ábra: A lakások megoszlása egy főre jutó alapterület szerint

Forrás: KSH

A legtöbb lakosra 20-29 m² jut, de sokan vannak azok, akik 30-39, illetve 40-59 m²-t tudhatnak magukénak, ami nagyon kényelmesnek mondható. Ennek egyik oka az egyfős háztartások nagysága, a másik, hogy a hat, illetve annál több főt számláló családok jelentős része ennél kisebb lakásokban zsúfolódik össze, rájuk egy főre esően 14 m²-nél kisebb alapterület jellemző.

További probléma a kerületben, hogy két felnőtt háziorvosi praxis (Vasvári Pál utca 20-22. és Pozsonyi út 23. I/1.), illetve egy gyermekorvosi (Pozsonyi út 23.) betöltetlen, kettő közülük tartósan. A Pozsonyi utcai felnőtt körzethez 1857 fő tartozik, 2023. októbere óta üres a praxis. A Vasvári utcai felnőtt praxis 2021 márciusa óta üres, ide 1687 fő tartozik. A Pozsonyi úti gyermekorvos praxisa 2022. április óta betöltetlen.

3. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat közpolitikája

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata támogatáspolitikáját szervezeti és működése modellje során két nagy csoportra lehet bontani. Az egyik: saját rendszerén (Polgármesteri Hivatal) keresztül, elsősorban pályázati úton és a segélyezésen keresztül. A másik megoldás, hogy saját intézményrendszer tart fenn (Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye). Utóbbit külön részben ismertetjük.

3.1. Polgármesteri Hivatalon keresztüli támogatáspolitikai

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat támogatáspolitikájának fenntartása és működése tehát megosztott, de az önkormányzat felelőssége osztatlan. A saját körben, a Polgármesteri Hivatal útján ellátásra kerülő területek a következők:

a) Újpesti nyári napközis tábor

Újpest Önkormányzata évek óta biztosítja az általános iskoláskorú gyerekek nyári napközis tábori ellátását. A tábor 2023-ben az UTE-val együtt került megszervezésre, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot, rengeteg sportolási lehetőséget nyújtson az újpesti gyerekeknek a nyári iskolai szünetre, amikor sok szülőnek jelent problémát gyermekei biztonságos elhelyezése. A szülőknek, elsősorban rászoruló gyermekek szüleinek, segítség ez a nyári szünetben gyermekük felügyeletét megoldani.

A 2023-as tábor turnusai a következők voltak: július 3-7., július 10-14., július 17-21., július 24-28., július 31-augusztus 4., a következő programelemekkel: sportfoglalkozások az UTE létesítményeiben, kézműves foglalkozások, kirándulás a szentendrei Skanzenbe, strandolás Leányfalun, mozi-, színházlátogatás, Állatkert, Visegrádi fellegrvár, Mogyoróhegy.

b) Drogprevenció, ifjúságvédelem

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzatának Képviselő Testülete a 227/2022. (XI.24.) számú határozatával elfogadta az önkormányzat Ifjúsági stratégiáját, míg a 28/2023. (II.23.) számú határozatával elfogadta a Drogstratégiát.

c) Intézmények közötti kapcsolat

Az intézmények közötti kapcsolat kifejezetten jó, a reakciók gyorsak, a jelzőrendszer tagjai egymással és az önkormányzattal is hatékonyan tudnak együttműködni.

d) Kerületi lakáspolitikai

Újpest lakásállománya 2011 óta folyamatosan nő, ami ráadásul 2018 óta jelentősen felgyorsult. A budapesti lakásállomány csaknem öt százalékát az újpesti lakások teszik ki. Újpest

állományában főként kétszobás lakásokat lehet találni (39%), de gyakoriak a háromszobás lakások is (27%). Viszonylag ritkább az egyszobás, valamint a négy, vagy többszobás lakások aránya.

A lakások kiutalásáról a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság dönt. A döntés – amely szabályait önkormányzati rendelet szabályozza - Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Lakás Osztálya a felelős. Lakást szociális, illetve nem szociális alapon is lehet igényelni, de a szociális helyzet alapján történő bérbe adásnak külön feltételei vannak:

- önkormányzati bérlakást szociális helyzet alapján csak akkor lehet bérbe adni, ha a kérelmező háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250 %-át (jelenleg ez 71.250 Ft).
- A jövedelem számításánál csak a kérelmezőt és a vele együtt költöző személyeket lehet figyelembe venni.
- A bérbe adás csak akkor engedélyezhető, ha a kérelmezőnek vagy a vele együtt költöző személyeknek nem áll fenn valamely lakásra nézve tulajdonjoga, haszonélvezeti joga, használati joga vagy bérleti joga, illetve nincs két éven belül elutasított bérbeadási kérelme, nincs tartozása az önkormányzat felé, illetve korábban már nem lakoltatták ki önkormányzati bérlakásból.

2021-ben Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzata a 39/2011. (XII.19.) önkormányzati rendelet alapján pályázatot ír ki a fiatalok garzonházában lévő „Fecskeházi” lakásokra. A pályázati kiírás összesen tíz lakásra vonatkozott, amely elbírálását a képviselőtestület szintén a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság hatáskörébe utalta. A kiutalt lakásokban azóta nem történt üresedés, új lakáspályázatot még nem írtak ki.

3.2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 15/2022. (IV.28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: ÖR.) 2022. június 1. napjával lépett hatályba. Korábban már bevezetésre került a helyi jövedelemalap fogalma, ami a rendelet megalkotásakor az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140%-a volt. Az infláció, valamint a nyugdíjak összegének emelkedése miatt szükségessé vált a helyi

jövedelemalap összegének korrigálása, mely a 2023. április 1. napjától hatályos rendeletmódosításkor a szociális vetítési alap - korábbi nyugdíjminimum -168%-ában került meghatározásra.

Az ÖR. 1. § az alábbiak szerinti sorolja fel a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások formáit:

Az ÖR. alkalmazásában települési támogatás:

- a)* a lakhatási támogatás,
- b)* az energiafogyasztáshoz nyújtott kiegészítő támogatás,
- c)* a lakbértámogatás,
- d)* a gondozási támogatás,
- e)* a hátralékkezelési támogatás,
- f)* a gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás,
- g)* a gyermeket egyedül nevelő szülő támogatása,
- h)* a beiskolázási támogatás,
- i)* a védőoltáshoz nyújtott támogatás,
- j)* a fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
- k)* a gyógyszerutalvány,
- l)* a temetési támogatás, valamint a köztemetés költségeinek megtérítéséhez nyújtott támogatás,
- m)* a nyugdíjszerű ellátásban részesülők plusz támogatása, valamint
- n)* a rendkívüli év végi támogatás.

Az ÖR. alkalmazásában rendkívüli települési támogatás keretében nyújtható támogatás a rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személy részére meghatározott időtartamra szóló vagy eseti jelleggel nyújtott támogatás.

Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerülnek megállapításra, ugyanakkor a rendkívüli élethelyzetek azonnali megoldására is biztosítunk lehetőségeket.

2023. évben a Szociális Osztály döntései a következőképpen alakultak:

Hatósági eljárás keretében hozott végzés: 3188 darab

Hatósági eljárás keretében hozott határozat:

- Jegyző nevében: 552 darab
- Polgármester nevében: 8158 darab

Lakhatással kapcsolatos költségekhez történő támogatás

2023-ban a lakhatással kapcsolatos költségek csökkentéséhez nyújtott támogatási formák a 2022-es módosításhoz képest nem változtak.

A lakhatással összefüggésben felhalmozódott adósság enyhítésével kapcsolatban az Önkormányzat továbbra is ugyanazon támogatási formákat biztosítja, mint a megelőző évben.

Megnevezés	2023. évi előirányzat	Támogatásban részesültek száma	Kiutalt támogatások összesen
Lakhatási támogatás	15 090 000 Ft	174 fő	14 716 325 Ft
Hátralékkezelési támogatás	4 000 000 Ft	19 fő	2 843 165 Ft
Energiafogyasztáshoz nyújtott kiegészítő támogatás	10 000 000 Ft	147 fő	5 812 550 Ft
Lakbértámogatás	8 500 000 Ft	38 fő	2 709 412 Ft
Fogyatékos személyek díjhátralék kiegyenlítő támogatása	2 310 000 Ft	5 fő	2 310 339 Ft

Gondozási támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 45.§ (1) bekezdés b) pontja lehetőséget biztosít, hogy a települési önkormányzat helyi rendeletében szabályokat állítson fel, 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtható települési támogatásról.

Az Szt. szabályozza az ilyen céllal folyósított települési támogatás maximált összegét is. A támogatás összege a költségvetési törvényben meghatározott ápolási díj alapösszegének 80%-a, azaz – 2023. évben – 36 535 Ft/hó, mely nem jogosít szolgálati időre, de egészségügyi szolgáltatás kapcsolódik az ellátáshoz. 2023. évben 23 fő részesült gondozási támogatásban.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Az ÖR. értelmében a kérelmező szülő gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője Újpest közigazgatási területén lakóingatlan tulajdonjogával rendelkezik, vagy a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik, és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a helyi jövedelemalap háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege a megelőző évvel azonos, gyermekenként egyszeri 40 000 Ft. 2023. évben 12 család, ezen belül 12 gyermek részesült összesen 480 000 Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. 2023. évben 4 alkalommal került elutasításra Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás iránti kérelem.

Gyermekek egyedül nevelő szülő támogatása

Az ÖR. szövegezése szerint a gyermekneveléssel kapcsolatos költségek csökkentése a célja ezen támogatási formának. A támogatás igénylésére az ÖR. időhatárokat állapít meg. Eszerint tárgyév június 1. napja, valamint szeptember hónap 15. napja között lehet igényelni a támogatást, mely támogatás mértéke az ÖR.-ben szabályozottan gyermekenként 10 000 Ft. A támogatás feltételei között található a minimum három hónapja fennálló újpesti bejelentett lakóhely, valamint a 16. életévet betöltött, de 19. életévet be nem töltött gyermek nappali oktatási munkarend szerinti tanulmányai.

A 2023. évben 170 család 249 gyermekét tudtuk támogatni, 2 490 000 Ft összeggel. Az elutasított kérelmek száma 7 darab volt. Elutasítási fő okként megjelölhető volt, hogy a

kérelmező nem rendelkezik újpesti lakóhellyel, valamint, hogy a kérelmező nem minősült az ÖR. szerint gyermeket egyedül nevelő szülőnek.

Beiskolázási támogatás

2023. évben a Képviselő-testület a 92/2023. (IV. 27.) határozatával döntött arról, hogy 2023. évben is beiskolázási támogatásban részesülnek az ÖR.-ben rögzített szabályoknak megfelelő személyek. A támogatás mértéke 15 000 Ft gyermekenként.

A beiskolázási támogatás igényléséhez a jogszabályi előírások alapján, támogatási kérelem benyújtása szükséges. A támogatás megállapítása iránt kérelmet nyújthat be augusztus 1. és szeptember 30. között az a szülő, aki a beiskolázás költségeit nem, vagy nehézségek árán tudja előteremteni, és ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg

- a) 2 fős család esetében a helyi jövedelemalap 300%-át,
- b) 3 vagy ennél több fős család esetében a helyi jövedelemalap 250%-át.

Az Önkormányzat 2023-as évben 229 család 346 gyermekét támogatta fejenként 15 000 Ft összegű beiskolázási támogatással, összesen 5 190 000 Ft értékben. 5 kérelmet utasítottunk el jellemzően a magasabb jövedelem, vagy az álláskereső regisztráció hiánya miatt.

Védőoltáshoz nyújtott támogatás

Az ÖR. két védőoltáshoz nyújt támogatási alapot, a meningococcus B baktérium által okozott agyhártyagyulladásra, valamint rotavírus elleni védőoltásra. A jogosultság meghatározásánál feltételként szerepel, hogy az érintett gyermek kérelem benyújtásakor

- meningococcus B baktérium védőoltás esetében - a 24. hónapot ne töltse be,
- rotavírus elleni védőoltás esetében - a 6. hónapot ne töltse be, és
- a kérelem benyújtásának időpontjában Újpesten lakcímmel rendelkezzen, és életvitelszerűen ott is tartózkodjon,
- a gyermek szülője a gyermek születését megelőzően legalább három hónapja újpesti lakcímmel rendelkezzen, és életvitelszerűen Újpesten éljen.

A támogatásként külön összeg került meghatározásra a meningococcus B baktérium okozta fertőző agyhártyagyulladás és a rotavírus elleni védőoltás esetén. Az összegek, amelyeket az

Önkormányzat utófinanszírozás keretében nyújt a jogosultaknak, a védőoltás orvosilag ajánlott összes dózisának (meningococcus B baktérium okozta fertőző agyhártyagyulladás esetén 3 dózis, rotavírus elleni védőoltás esetén 2 dózis) beadását követően kerül megállapításra. Rögzítésre került továbbá, hogy az újpesti, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok részére - szintén utófinanszírozás keretén belül - megtérítésre kerül a védőoltások teljes oltás-sorozatára vonatkozó árának megfelelő összeg.

2023. évben a korábbi támogatási összegek nem változtak, a meningococcus B baktérium elleni védőoltás esetén 25 000 Ft, míg a rotavírus elleni védőoltás esetében 10 000 Ft.

2023-ban összesen 100 család igényelt támogatást, részükre 2023. évben kifizetett támogatás összege 2 190 060 Ft volt.

Gyógyszerutalvány

A gyógyszerkiadások viselésének könnyítéséhez való hozzájárulást gyógyszerutalvány formájában biztosítja az Önkormányzat.

2023. évben 11 585 950 Ft értékben, 280 főnek 1379 esetben állapítottunk meg gyógyszerutalványt.

Temetési támogatás, valamint Köztemetés költségeinek megtérítéséhez nyújtott támogatás

Az Szt. 48. § (4) bekezdése felhatalmazást ad arra, hogy a települési önkormányzat rendeletében szabályozottak szerint részben vagy teljes egészében mentesítse a köztemetés költségei alól azt a személyt, aki anyagi korlátai miatt nem képes a hozzátartozója végső nyughelyre történő helyezéséről gondoskodni.

Az Szt. kötelezettséget ró a települési önkormányzatokra azokban az esetekben, amikor az elhunynak nincs vagy nem fellelhető az eltemettetésre köteles hozzátartozója, vagy az eltemettetésről nem gondoskodik. A köztemetés költsége a korábbi évekhez képest stagnál. 2023-ban 46 esetben keletkezett fizetési kötelezettségünk. Jellemzően más budapesti hivatalok

által elrendelt köztemetések költségeinek megtérítése a feladatunk, amely azzal magyarázható, hogy a kerületben élő elhunytak más kerületek egészségügyi intézményeiben vesztik életüket, és így a halálozás szerinti hivatal a köztemetés elrendelője. Ezen esetekben a IV. kerületnek megtérítési kötelezettsége van.

Továbbá egyre gyakrabban fordul elő, hogy az elhunyt családja anyagi lehetőségei miatt nem képes gondoskodni családtagja illő eltemettetéséről. 2023. évben – december 31-i összesítés alapján - köztemetésre 6 525 927 Ft-ot fordított az Önkormányzat.

Az ÖR. külön rendelkezik arról az esetről, ha valaki egyeneságbeli rokona, örökbefogadott-, mostoha- vagy nevelt gyermeke, örökbefogadó-, mostoha- vagy nevelőszülője, testvére, házastárs egyeneságbeli rokona vagy más közeli hozzátartozója eltemettetéséről gondoskodott, de a végtisztesség megadása jelentős anyagi megterhelést nyújtott a temetés költségeit viselőnek. A temetési támogatás mértéke a helyi jövedelemalap 200%-a, de maximum a temetési számlák összege lehet. Szociális rászorultsági elvként az egy főre jutó jövedelem – helyi jövedelemalap 375% - jelenik meg.

2023-ban 83 főnek nyújtottunk hozzájárulást temetési támogatás formájában 7 676 760 Ft összegben.

Nyugdíjszerű ellátásban részesülők plusz támogatása

Évente egy alkalommal nyugdíjszerű ellátást kiegészítő támogatás igényelhető az öregségi nyugdíjban, időskorúak járadékában, szolgálati járandóságban, szolgálati nyugdíjban, rehabilitációs vagy rokkantsági ellátásban, valamint rokkantsági járadékban részesülő személynek, akinek a havi összes jövedelme nem haladja meg a helyi jövedelemalap 375%-át.

A támogatás összege a 2023. április 1. napján hatálya lépett rendeletmódosítással a korábbi összegekhez képest megemelésre került. A jövedelem sávok besorolása szerint változik, melynek legalacsonyabb összege 4 200 Ft, míg az alacsony jövedelemmel rendelkezők esetében a támogatási összeg 9 600 Ft is lehet.

2023-ban 345 megállapító határozat született, melyben 1 811 300 Ft kifizetéséről rendelkezünk.

Rendkívüli év végi támogatás

2023-ban a korábbi év tapasztalatai alapján jelentős változtatás nélkül került folyósításra a rendkívüli év végi támogatás. A támogatás összege az ÖR. szerint maximum 15 000 Ft lehet, a folyósításról, a támogatásban részesülőkről, valamint a támogatási összegről a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság dönt. 2023. évben a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság úgy döntött, hogy 1576 fő, személyenként az adható legmagasabb összegben, 15 000 Ft támogatásban részesül.

Rendkívüli települési támogatás

Az Szt. 45. § (1) és (4) bekezdése alapján:

„45. § (1) A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,*
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,*
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,*
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.*

(4) Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk életfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorúlnak.”

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2023-as esztendőben 91 972 415 Ft összegben folyósított támogatást 1238 személy részére, összesen 3813 alkalommal. Észrevehető tendencia, hogy települési támogatás megállapítását kérik olyan személyek is, akik a lakhatásukkal összefüggésben kerültek anyagilag bizonytalan helyzetbe. Főleg az idősebb nyugdíjas kérelmezők esetében figyelhető meg, hogy a rezszi számlák kifizetése után jóval kevesebbet tudnak élelmiszerre fordítani.

Újpesti Babaköszöntő Program

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének az Újpesti Babaköszöntő Program bevezetéséről szóló 37/2011. (XII. 19.) önkormányzati rendelete értelmében azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 20 000 Ft értékű babacsomag, amely jelenleg több méretben Újpest logóval ellátott bodykat, egy kistakarót, oltási naptárral ellátott hűtőmágnest, valamint egy csomag pelenkát tartalmaz.

2023-ban 373 család, 382 gyermeke részesült ajándékcsomagban, melyek értéke 7 640 000 Ft volt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult egyes kedvezmények igénybevételére. A jogosultság feltételeit nem a helyi önkormányzat szabja meg, ezen jogosultság megállapítását az önkormányzati rendeletnél magasabb szintű jogszabályban rögzítik.

2023. január 1. napjával a korábbi vírushelyzet idején átmeneti rendelkezésként alkalmazott 344/2022. (IX. 9.) Korm. rendeletben megemelt bekerülési szint átvezetésre került a részletes

szabályokat tartalmazó a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénybe.

2023. évben 187 család, ezen belül 313 gyermeke részére került megállapításra rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. Kérelem elutasítására 12 gyermek esetében került sor. Az elutasítás indoka túlnyomóan az egy főre jutó jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt.

A vizsgált évben továbbra is a jogszabálynak megfelelően augusztus hónap első napján, valamint november hónap első napján érvényes rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők részére pénzbeli támogatást biztosítottunk. A támogatás összege megegyezett a korábbi években adott támogatási összeggel. Azon jogosultak részére, akik rendelkeztek hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapításával, a támogatás összege 6 500 Ft, egyéb jogosultak esetén a támogatás mértéke 6 000 Ft volt.

A két ütemben, valamint a novemberi pótigénylés során 3 821 500 Ft összegben juttattunk támogatást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkezők részére.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározták a szünidei gyermekétkeztetést is. Ezzel összefüggésben a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/B. §-a kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig tájékoztatást kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek az iskolai szünetek idején történő gyermekétkezés igénybevételének lehetőségéről.

A 2023-as évben is két alkalommal mértük föl a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek körében a szünidei étkezési igényeket. Az étkezést idén is, a korábbi évekhez hasonlóan csekély mértékben kérelmezték, ezért ügyeletes intézmény kijelölésével biztosítottuk az egyszeri meleg ételhez jutást oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételeket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

Azon családok értesítését és az ezzel kapcsolatos részletes tájékoztatást, akik igényelték az étkezést, az étkezést bonyolító Gazdasági Intézmény végezte, mivel így közvetlen kapcsolat tudott kialakulni az étkezést megrendelő szerv, valamint az étkezésre jogosult szülő, törvényes képviselő között.

4. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

Az évben folytatódott a 2021 szeptemberében elindult önkéntes megállapodáson alapuló szociális segítői munka a kerületi bölcsődékben. A bölcsődékkal való együttműködés gördülékenyen valósult meg, az intézményekkel rendszeres a kapcsolattartás. Több esetben is sikeresen és hatékonyan tudtuk az együttműködés keretein belül segíteni a Gyermekjóléti Központ dolgozóinak a munkáját. Segítettük a Központ által ellátott gyermekek bölcsődei elhelyezéséhez való jutását, valamint, bölcsőde által ellátott veszélyeztetett gyermekek Központunk látóterébe és gondozásába kerülését. Mindemellett rendszeres intézménylátogatás keretén belül konzultáció és tanácsadás keretén belül támogattuk a bölcsődei dolgozókat.

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye 9 bölcsődében 818 férőhelyet biztosít, melyből 2023.12.31.-én 625 főt láttak el. A bölcsődei ellátást elsősorban azok a családok, szülők vették igénybe, akik munkavégzésük miatt gyermekeik napközbeni ellátását nem tudták megoldani. A jelzőrendszer tagjainak javaslatára (védőnői javaslatok, Család és Gyermekjóléti Központ, gyermekorvosi javaslat, SOS Krízis javaslat) bölcsődei nevelést biztosítottunk a rászorult családok gyermekeinek is. A jelzőrendszeri tagok 62 fő gyermek ellátását kérte, ami közel duplája a tavalyi értéknek.

Az újpesti bölcsődékben lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezésére is. Amennyiben ilyen gyermek került felvételre, ott a csoport létszáma a törvényi szabályozásnak megfelelően nem haladta meg a 11, 10, illetve 8 főt. A sajátos nevelési igényű gyermekek száma összesen 9 fő, mely csökkenést mutat az előző évben ellátottak számához képest (2021-ben 12 fő). A korai fejlesztésre jogosult gyermekek száma 2023-ban 21 gyerek, akik az előző évhez képest létszámnövekedést jelentenek (2022-ben 16 gyerek).

A gyermekfelvétel szervezetünkben a Bölcsődék Központjába történik. A felvétel rendje 2023-ban alapvetően nem változott. A teljes nevelési évre jelentkezők május hónapban kérhetik a gyermek elhelyezését- a felvettek számára az adaptáció szeptember 01- október 31. között zajlik. A nevelési év közben (november-június) a családok által igényelt bölcsődébe a kezdési időpont előtt két hónappal nyújthatják be a férőhelyigénylést a szülők. A rendelkezésre álló szabad férőhelyen biztosít az intézmény bölcsődei ellátást a gyermek számára. A gyermekek bölcsődei elhelyezésekor az Intézményvezető törekszik arra, hogy a szülők által választott bölcsődében kapjon ellátást a gyermek. A nevelési év közben ellátást igénylők is legtöbbször a kért bölcsődébe kerültek felvételre. Amennyiben férőhely hiányában másik bölcsődét kellett

felajánlani, abban az esetben is közös döntésre alapozódott az ellátás helyének kiválasztása. Intézményi szemléletünk, hogy a szülővel együttműködve a lakóhelyhez közeli, vagy a munkába járás útvonalába eső bölcsődei férőhelyet biztosítsunk.

2022-ben a gyermekfelvételben egyre nagyobb számban veszik igénybe a 2020-ban bevezetett online kérelem leadási formát.

A nevelési év kezdetén (szeptember, október) a bölcsődei felvételek probléma mentesek voltak. A lemondások 10 százalék alatti értéket vettek fel, melynek a lakhelyváltozás, élethelyzet változás, kistestvér születése volt az oka.

A bölcsődei férőhelyek iránti igény 2023. év folyamán folyamatos és egyre növekvő volt, hiszen Gyed, Gyes melletti munkavégzés hatására a 2 éves gyermekek szülei kértek ellátást, valamint kis számban 5-8, illetve 15-20 hónapos gyermekek elhelyezésére is volt igény. A csoport alakításakor a bölcsődevezetők szeptemberben a gyermekek érdekeit figyelembe véve homogén csoport összetételére törekedtek, ugyanakkor az év közbeni (január, december) elhelyezések a korcsoportokat gyakran megváltoztatták.

5. Gyermekjólét és gyermekvédelmi gondoskodás

Újpest Önkormányzatának Szociális Intézmény négy szakmai egységből tevődik össze. Ezek a következők:

- a) Család- és Gyermekjóléti Központ
- b) Őszi Fény Integrált Gondozási Központ
- c) „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona,
- d) Szociális Foglalkoztató.

Az a) és a c) pontokban említett intézmények szakmai tartalma szervesen kapcsolódik gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokhoz, ezért a továbbiak ezek bemutatása következik.

5.1. Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai - önálló szervezeti és szakmai intézményként – Budapest Főváros IV. kerület közigazgatási területén (Istvántelek, Káposztásmegyer, Megyer, Népsziget egy része, Székesdűlő, Újpest) életvitelszerűen állandó bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyekre terjed ki. A fent említett feltételeken túl, a Központnak abban az esetben is intézkedési kötelessége van, amennyiben Újpest területén az ügyfél nem rendelkezik lakcímmel, de az otthontalan életmód vagy egyéb krízist jelentő ok miatt testi épsége, kiskorú esetében az egészséges fejlődése veszélynek van kitéve.

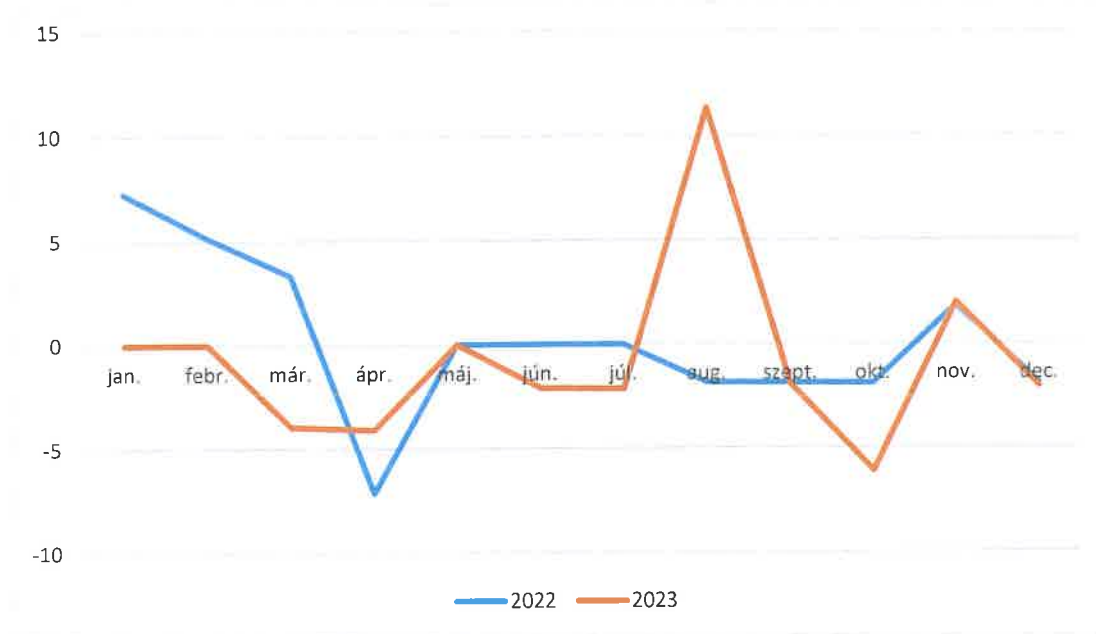
A Család- és Gyermekjóléti Központ tehát integrált intézmény. Az által nyújtott ellátásokat és szolgáltatásokat, a szakmailag önálló szervezeti egységek szakfeladatait, valamint az intézményi struktúrát részletesen az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménynek Szakmai Programja, ezen belül a Szervezeti és Működési Szabályzat (továbbiakban: SZMSZ) és mellékletei tartalmazzák.

Az intézmény szakmai, szervezeti egységeinek hatásköreiben meghatározott feladatok közötti megosztásról, a szakmai egységvezető gondoskodik. A szervezeti egységeket szakmai vezetők irányítják, akiket az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménynek igazgatója nevezi ki.

5.1.1. Az intézmény adatai, szervezeti egységei

Az SZMSZ szerint az engedélyezett férőhely 68 fő, de már évek óta kevesebb munkatárssal működik a Család- és Gyermekjóléti Központ. A létszámihiány – amely szorosan összefügg az alacsony bérekkel és a munkakörrel járó leterheltséggel– nagyfokú fluktuációt és egyenetlen leterheltséget okoz a munkavállalók között.

14. ábra: A Család- és Gyermekjóléti Központ munkaerőforgalma 2022-2023-ban

Forrás: Újpest Szociális Intézménye

A Család- és Gyermekjóléti Központ két telephely, illetve két közösségi iroda áll rendelkezésre, ahol az alábbi megoszlásban biztosítottak a munkafeltételek:

(tárgyi feltételek)

- 10 db dolgozói munkaszoba
- 3 db tanácsadó szoba
- 3 db csoportszoba
- a K25-ben (Károlyi István u. 25.) három helyiség (1 munkaszoba, tárgyalóvá alakítható, 1 tanácsadó szoba, 1 csoportszoba)
- a Ficakban (Aradi utca 4.) négy helyiség (1 dolgozói munkaszoba, 1 tanácsadó szoba, 1 csoportszoba, 1 információs pult).

2023-ban a szervezeti infrastruktúra jelentős változáson ment át, miután megnyitásra került a „K25” elnevezésű közösségi tér, illetve a VEKOP városrehabilitációs pályázat lezárulását követően nyitva álló helyiségként a „Ficak” elnevezésű szociális iroda is teljes körűen használható.

Az új helységek megnyitásának időszerűségét a Központ telephelyének szűkössége, illetve a bővülő szolgáltatási repertoár indokolta.

A központ telephelyének megújulásához a dolgozók is hozzájárultak, miután az irodák festésében és berendezésében aktívan részt vettek. A központban és a nyitva álló helyiségekben megvalósult a bútorzat nagy részének cseréje, ezért több részletben zajlott a selejtezés. 3 iroda teljes egészében új bútorzatot kapott.

Megvalósult a függönyök, sötétítők és szalagfüggönyök cseréje. A nagy csoportszoba bútorzatának, függönyeinek cseréje jelenleg is folyamatban van. Megújult a központ konyhája, ami nagyban hozzájárul a kollégák komfortérzetéhez.

A Család- és Gyermejjóléti Központ szolgáltatásait és tevékenysége szoros összefüggésben van a Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzatának Képviselő testülete által 2022-ben elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program „I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége”, „II. A gyermekek esélyegyenlősége”, valamint „III. A nők esélyegyenlősége” című intézkedési területein megfogalmazott célokkal és szakmai tartalommal.

A munkatársak a munkavégzéshez céges mobiltelefont is kaptak, így költségeik csökkentek. Lehetőség nyílt megújítani az óvodai- iskolai szociális segítők, a pszichológusok és a családterapeuta eszközkészletét is, ami segíti a napi munkát.

A „K25” kialakítása alkalmas jelenleg a kisgyermekkorú stratégiában célzott tevékenységek végzéséhez, kiszolgálja a 0-3 éves korosztály szükségleteit, illetve az alapozó terápia eszközkészlete is beszerzésre került.

A „K25”-ben található egy kisebb intim beszélgetésekre alkalmas helyiség, melyet a családterapeuta és a pszichológus használ. Az ügyféltérben kialakításra került olyan tér, melyben a kliensek számára ügyintézéshez szükséges technikai eszközök is a rendelkezésre állnak.

A „Ficak” elnevezésű szociális iroda is alkalmas egyéni interjúk készítésére, csoportfoglalkozásra, illetve a fogadó térben találhatóak az ügyfelek számára is használható számítógépek, melyek megkönnyítik az ügyintézését.

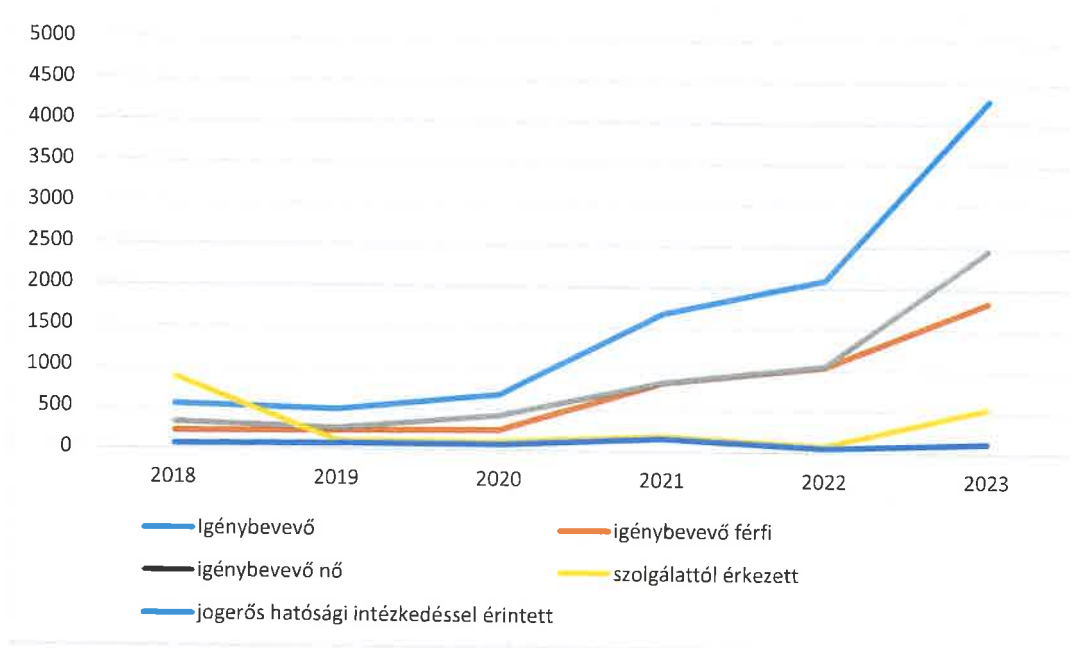
A Szocvtv. és a Gyvt., valamint rendeletek és az önkormányzati előírások alapján a Család- és Gyermekjóléti Központ tevékenysége során két szolgáltatási elemet biztosít (család- és gyermekjóléti szolgálat és család- és gyermekjóléti központ), amely a törvényi előírások szerint működteti a funkciójának megfelelő szolgáltatásokat, együttműködve egymással, illetve a jelzőrendszer más tagjaival, valamint a fenntartóval.

A Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársait a létszámihiányból és a magas fluktuációból, valamint az ágazati szabályozási diszfunkciói és a kerület társadalmi-gazdasági helyzete igen nagy nyomás alá helyezi. Ezt mutatják a számok is, hiszen KSH küldött adatszolgáltatás szerint 2023 során összesen 4292 személynek, családnak nyújtott szolgáltatást a Család- és Gyermekjóléti Központ, ebből 538 érkezett a család- és gyermekjóléti szolgálattól. Jogerős hatósági intézkedésben érintett, illetve esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevő a tavalyi évben 883 fő volt, ebből 28 érkezett a szolgálattól.

Az elmúlt évek tendenciáit tekintve vannak kiugró esetek. Egyrészt jól látható az esetszámok folyamatos és drasztikus emelkedése az évek során, 2018-hoz képest közel nyolcszorosára nőtt az ellátandó esetek száma, miközben az engedélyezett pozíciók száma változatlan maradt. Jól látható az is, hogy az igénybevevő férfiak és nők száma sokáig együtt mozgott, tavaly óta azonban egy szétnyíló olló látszik, kérdés, hogy ez a következő években is folytatódni fog-e. (Ennek függvényében kell majd vizsgálni, hogy ez eseti eredmény vagy valamilyen ok húzódik meg mögötte.)

Hozzá kell tenni azt is, hogy az óvodai-iskolai szociális munka esetszámai jelentősen hozzátesznek az esetszámokhoz, de ezeket statisztikailag nem kezelhetjük külön. A 14. és 15. ábra rámutat majd arra is, hogy ezen tevékenységek után melyek azok a szolgáltatások, amelyekre a legnagyobb igény mutatkozik.

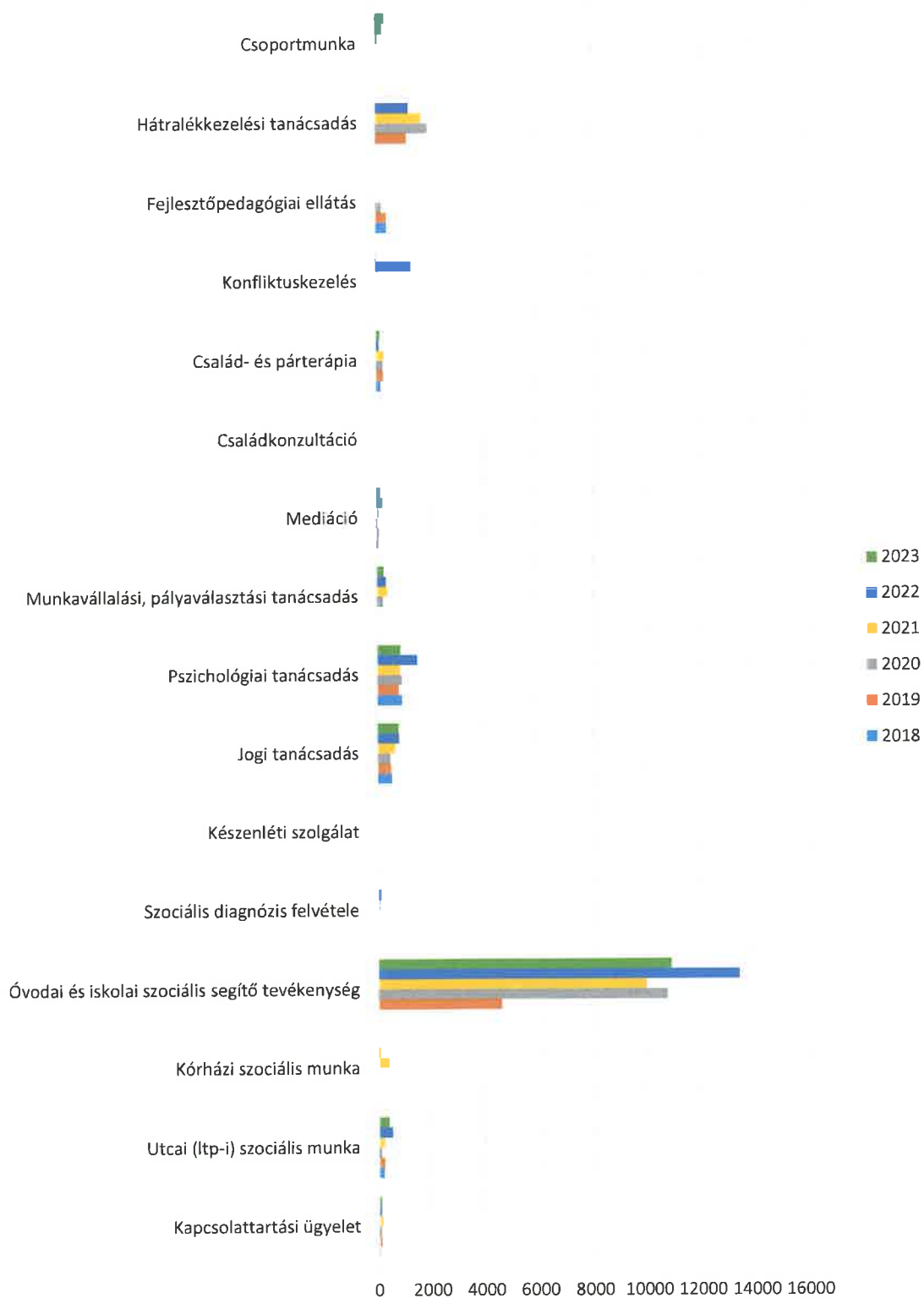
15. ábra: A CsGyK szolgáltatásait igénybe vevők

Forrás: KSH

A Család- és Gyermejjóléti Központ összesen 19 különböző szolgáltatást nyújt az érintetteknek, melyből kiemelkedik az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, a pszichológiai, hátralékkézelési és a jogi tanácsadás (15. ábra). Jól látható az is, hogy jelentős esetszámemelkedés történt 2021-től kezdődően, amely a központ új működési koncepciójának is köszönhető – ahogy erősödtek az intézmények közötti együttműködések, a jelzőrendszer tagjai is prevenciófókuszúan működnek, így több jelzés jut el időben a központhoz, emberközeli arculatot kapott a központ, melyhez a jelzőrendszeri tagok is jobban tudnak illeszkedni és az ügyfelek is nagyobb bizalommal fordultak a központhoz.

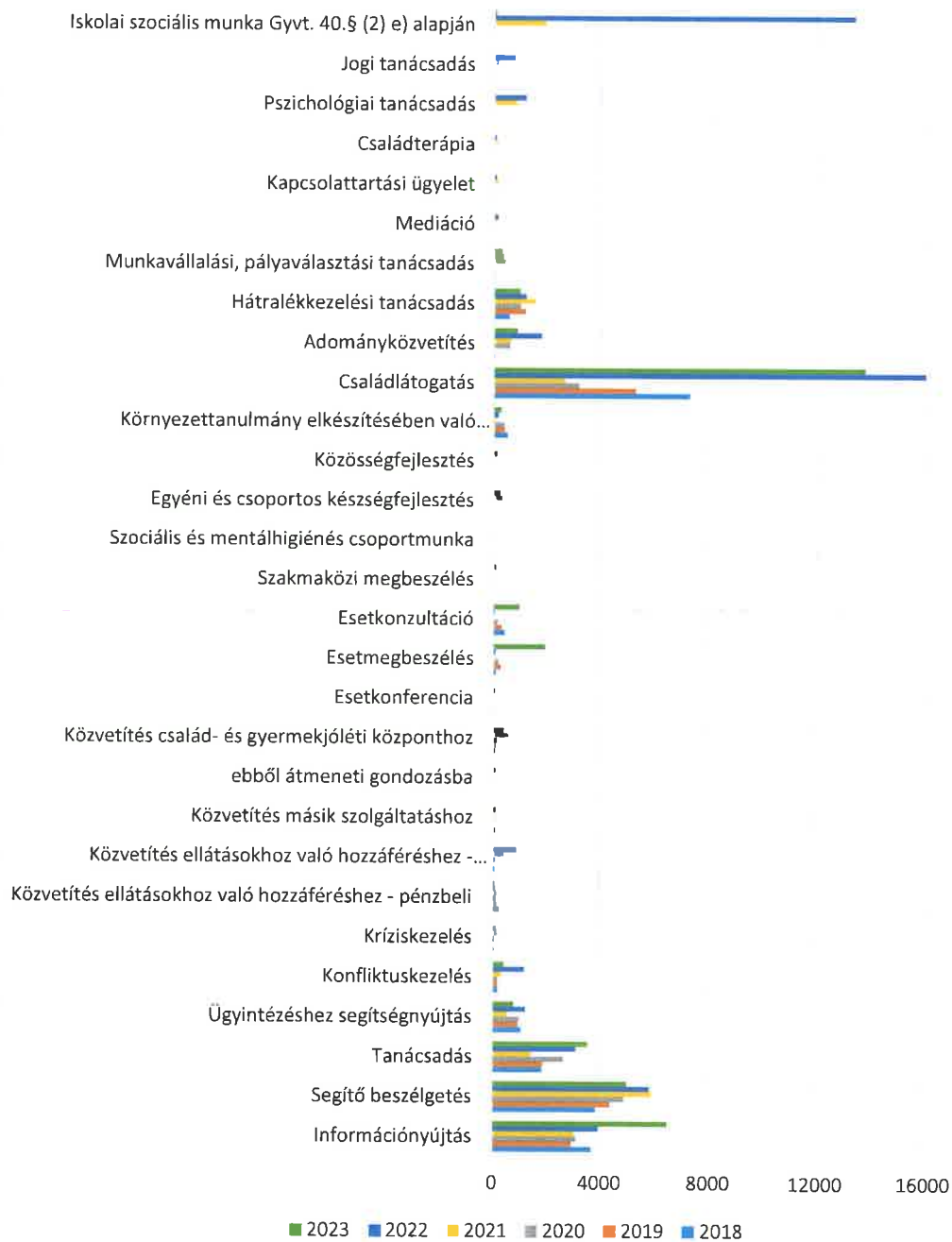
16. ábra: A CsGyK esetszámainak aránya és változása (2018-2023)

Forrás: KSH

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat összesen 29 különböző szolgáltatást nyújt, ezek változásának aránya hasonlóan alakul a központ esetszámaihoz (15. ábra). Találhatóak eltérések a szolgáltatások hangsúlyosságában (a szolgálat és a központ eltérő funkcióiból kifolyóan), de jól megfigyelhető, hogy 2021-től jelentős esetszám-emelkedés történik.

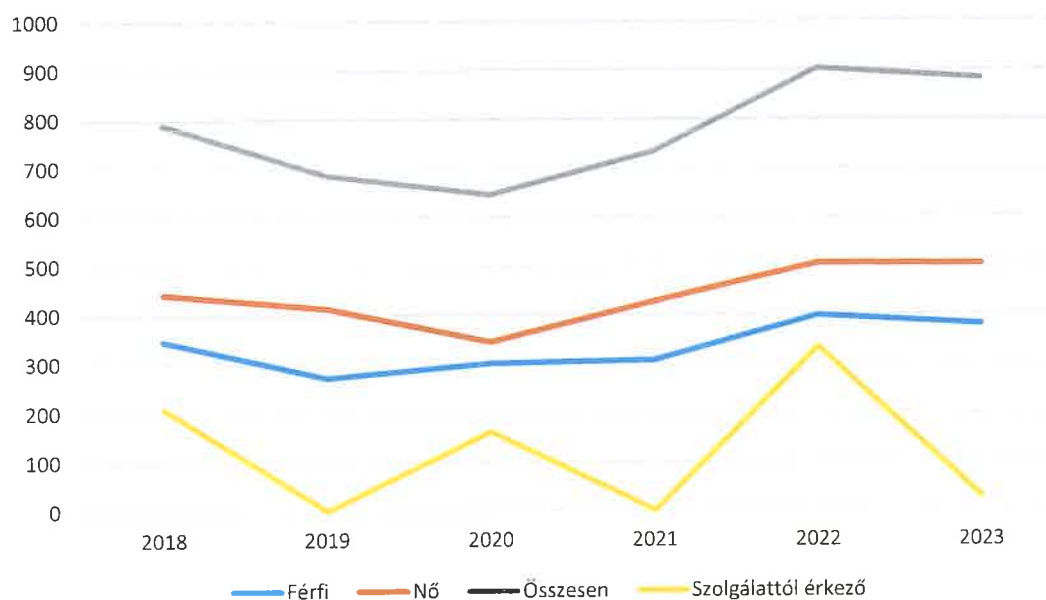
17. ábra: A CsGySz esetszámainak aránya és változása (2018-2023)

Forrás: KSH

2023-ban hatósági intézkedéssel érintett, esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevő összesen 883 fő volt, közülük mindössze 28 érkezett a család- és gyermekjóléti szolgálatról. Az előző évek tendenciáit vizsgálva az figyelhető meg, hogy a) 2021-re megemelkedik az esetszám, b) a férfiak és nők aránya párhuzamosan halad, miközben a nők konstansan magasabb arányban vesznek részt a tevékenységekben és c) a szolgálatról érkezők száma erősen fluktuál, két évente tapasztalható jelentős visszaesés. Ennek egyik oka 2023-ban, hogy sokan rögtön hatósági intézkedésből jönnek, de az is, hogy többen veszik igénybe a speciális szolgáltatásokat, nem kell annyi családsegítői esetben dolgozni velük. A speciális szolgáltatást igénybe vevőknél is hatékonyabbak és gyorsabb eredményt érnek el a szolgálatnál az együttműködő ügyfelek esetében, ezért nem volt annyi eset, amit átadjanak a központnak. A korábbi években, ahol 0 esetszámot jelentettek, valószínűsíthetően adatszolgáltatási hiba történt.

18. ábra: Hatósági intézkedésekben érintett, esetmenedzseri tevékenységet igénybe vevők száma

Forrás: KSH

5.1.2. A Család és Gyermekjóléti Központon belül folyó szakmai együttműködés

A Család és Gyermekjóléti Központ szervezeti keretén belül működő család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Sztv. 64.§-ban meghatározott családsegítést, a Gyvt. 39.§-ban leírt gyermekjóléti szolgáltatást, és a 40.§-ban szabályozott család és gyermekjóléti szolgáltatást.

Általános személyes segítő szolgáltatás – egyéni esetkezelés során szociális, gyermekjóléti fókuszú családsegítői munka egyénekekkel, családokkal, minden esetben a rendszerszemlélet érvényesülésével. A szolgálat, amely szervesen kötődik a család- és gyermekjóléti központ feladataihoz, az alábbi főbb szolgáltatásokat nyújtja:

A 1993. évi III. törvény 64.§ alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés Szocvtv. 64.§ (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.

A családsegítés szerinti feladatok

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése
- a szociális segítőmunkát, a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés,
- a tartós álláskereső, a fiatal álláskereső, az adóssághalmozással és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élő, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása,
- kríziskezelés
- a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások,
- készenléti szolgálat biztosítása.

Gyermekjóléti szolgáltatás

Gyvt. 39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer tagjaival való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

kezdemenyezni:

- egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
- szociális alapszolgáltatások igénybevételét,

- egészségügyi ellátások igénybevételét,
- pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Koordinációs feladata körében:

- összehangolja tevékenységét a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal, melynek keretében szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.
- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

A szolgálat és a központ is egyéni esetkezelést alkalmaz, nincsenek előre összeállított „csomagok”, az adott esettől függ, mely szolgáltatás igénybevételére van szükség, illetve mely kiegészítő szolgáltatásokat javasolják az ügyfélnek.

Speciális szolgáltatások:

- lakótelepi - utcai szociális munka
- kórházi – egészségügyi szociális munka
- óvodai-iskolai szociális segítség
- pszichológiai tanácsadás
- családterápia
- mediáció

- jogi tájékoztatás -tanácsadás
- kapcsolattartási ügyelet
- készenléti telefon

Táborok

A nyári szünet alatt (2023.07.03.-2023.08.04.) az Újpesti Önkormányzat támogatásával, és az Újpesti Torna Egylet (UTE) szervezésében újra megrendezésre került az évek óta méltán népszerű napközis tábor. A táborba olyan szülők jelentkezését várta a klub, akiknek gyermekei a IV. kerületben általános iskolások. Az idén július elejétől augusztusig 5 héten keresztül került megszervezésre a nagy sikerű nyári tábor. A táborban idén is főként sport-, kulturális és művészeti foglalkozásokkal várták a gyermekeket. A tábor idei helyszíne újra az Újpesti Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Gimnázium volt.

Harmadik éve már, hogy az Újpesti Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársai az óvodai és iskolai szociális segítők is aktívan részt vesznek a tábor programjaiban. Munkacsoportunk 5 héten keresztül heti négy napon biztosított foglalkozásokat és programokat a gyermekek részére. Hétfőnként a tábor telephelyén tartottak készségfejlesztő és prevenciós csoportfoglalkozásokat az iskolában maradó gyermekek részére. A keddi szerdai és csütörtöki napon pedig újdonságként, már a külsős helyszínekre is elkísérték a csoportokat ahol játékos feladatokkal szórakoztatták a táborozó gyermekeket. Ennek a lehetőségnek nagyon örültünk, hiszen a külső helyszíneken egész nap együtt voltunk minimum két adott csoporttal, így még hatékonyabban tudtuk felépíteni a foglalkozásokat, illetve több terünk volt a gyermekekhez informálisan kapcsolódni, akár mélyebb témákról beszélgetni, így esetlegesen a családjukban előforduló gyermekvédelmi problémák kiszűrésére is több lehetőségünk adódott. A kerület szinte valamennyi iskolájából érkeztek tanulók, így több alkalommal is előfordult, hogy kollégáink olyan gyermekkel találkoztak, akivel a tanév során az iskolában már elkezdődött egy segítő vagy preventív folyamat, esetleg a gyermek és családja ellátást vagy szolgáltatást vesz igénybe az Újpesti Család- és Gyermekjóléti Központnál. A foglalkozások után kollégáink több esetben végeztek segítő beszélgetést.

Programok, melyeken az óvodai és iskolai szociális segítők részt vettek:

- közösségépítő és készségfejlesztő csoportfoglalkozások
- kirándulás a szentendrei Skanzenbe
- strandolás Leányfalun

- Visegrádi fellegrár, Mogyoróhegy

Természetesen a külsős helyszíneken is figyeltünk arra, hogy a gyermekek életkorához-
fejlettségéhez igazítsuk a játékokat. Fő szempont volt továbbra is, hogy játékos formában
fejlesszük a kooperatív készségüket, erősítsük a koncentrációjukat, kreativitásukat és
kommunikációs kompetenciájukat. A játékok során számos sikerélmény érte őket, ami által
önbizalmuk erősödött, jobban tudtak kapcsolódni társaikhoz. Találkoztunk olyan gyerekekkel,
akik az elmúlt években már részt vettek foglalkozásainkon, számukra ismerősek voltak a
csoportvezetők és feladatok is, ez sokszor megkönnyítette a kapcsolódást. Elmondható, hogy a
csoportfoglalkozás során a gyerekek szinte minden alkalommal nyitottak és aktívak voltak.

A gyerekek közötti nagy korkülönbség idén is megnehezítette a dolgunkat, de igyekeztünk
megoldani ezeket a speciális helyzeteket is. Mindenképp pozitívként értékeljük, hogy volt
olyan foglalkozás ahol már a nagyobbak segítették a kisebbeket egy-egy kooperatív játékban.
Nehezítésként említeném még meg a külsős helyszíneknél az időjárás okozta
kellemetlenségeket, melyre nehéz előre felkészülni, ahogyan ez a tábor szervezőknek sem
sikerült mindig. A nagy hőség vagy egy órákig tartó esőzés nagy kreativitást igényel a
csoportvezetőktől és gyermekektől is.

Külön öröm volt számunkra, hogy a tábor munkatársaival - a pedagógusokkal és a segítőkkel
is sikerült hatékony együttműködést kialakítani, ami miatt még könnyebb volt a kapcsolódás a
gyermekekhez. Foglalkozásaink jó hangulatban teltek, mely a tábor dolgozóinak is köszönhető.
Összegzésként elmondható, hogy 5 hét alatt összesen 15 újpesti általános iskolából, 810
gyermekkel tudtunk foglalkozni. A tábor ideje alatt rengeteg játékkal, sok személyes
beszélgetéssel és sok élménnyel gazdagodtak kollégáink és a gyermekek is.

Kapcsolattartási Ügyelet

A munkacsoport koordinátora sikerrel szervezte rendszerbe az önként jelentkező kollégákat,
tanítja be az új belépőket. A koordinátor elkészítette a frissített együttműködési megállapodást,
az új házirend előkészítése is folyamatban van. A munkacsoport havi rendszerességgel az
szakmai egységvezető és a koordinátor vezetésével teamet tart annak érdekében, hogy szakmai
tapasztalatokat egyeztessenek az igénybe vevő ügyfelekkel kapcsolatban. A teameken kerülnek
bemutatásra az új belépő ügyfelek. A 2023- as évben közvetlenebb lett a kapcsolata a Budapest
Főváros IV. és XV. kerületi Bíróságával. Gyakrabban kéri ki szakmai véleményünket, a

működési feltételeinkhez szükséges kéréseinket döntéseikbe foglalják. Problémát jelentett a 2023- as évben két kimondottan problémás ügyfél, akik magatartásukkal és Központunknak küldött levelezésük tartalmával figyelmen kívül hagyták a Kapcsolattartási Házirend 10. pontját, ami okán egyre kevesebb vállalkozó kolléga jelentkezett a szolgáltatás biztosítására. 3 folyamatban lévő ügyben vált szükségessé pszichológussal segített kapcsolattartás megvalósítása. Ennek oka leginkább a kapcsolattartáson részt vevő gyermek pszichés védelme, a kapcsolattartás esetleges megszakítása során keletkezett feszültség feloldása. 2023 évben kevesebb kapcsolattartás valósult meg, mint a 2022 évben, 55 fő esetében 92 alkalommal.

Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja a Család- és Gyermekjóléti központ nyilvántartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása. Egy állandóan hívható mobiltelefonszámon biztosítjuk az elérhetőséget, ahol a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai az érintetteknek a lehető legtöbb információt megadják helyzetük megoldása érdekében. A hívásokat fogadó szakemberek munkáját speciális adatbázis segíti a hatékony segítségnyújtásban. A készenléti szolgálathoz beérkező hívások adminisztrációja és az intézkedés leírása a hívást követően történik. A további, szükséges beavatkozásokra a Család- és Gyermekjóléti Központ szakemberei tesznek javaslatot, a hívást követő első munkanapon.

2023-ban 18 hívás érkezett.

Lakótelepi utcai - közösségi szociális munka

Az utcai-lakótelepi szociális munka célja, feladata a szökő, csavargó, csellengő, iskolából lemorzsolódó, szer- és egyéb élvezeti eszközökkel élő, családi konfliktusokkal terhelt gyermekek - fiatalok szokásos közterületi tartózkodási helyeiknek feltérképezése, velük történő rendszeres kapcsolattartás. Problémáik, kapcsolati rendszerük megismerése, az arra adott adekvát segítség, szolgáltatások igénybevételeinek lehetősége. A Rózsa klub közösségi terében lévő programok, egyéni – közösségi segítségnyújtás felajánlása, a szociális munka eszközeivel. Közösségi, szabadidős programok szervezése, lebonyolítása.

2023 első félévében, ezen célok, feladatok megvalósulása részlegesen megtörtént. Az utcai szociális munkavégzése kéthetente 1-2 alkalommal valósult meg. A klubban, naponta a tanulás rendszerességre történő szoktatás mellett, társas játékozás, pingpong, foci, csocsó bajnokság, beszélgetések zajlottak. Nyáron 10 gyermeknek volt lehetősége az Állatkert által felajánlott ZOO napközös táborban, ismereteket-élményeket szerezni. Július 29 – augusztus 5. között

Egerbe szerveztünk élménytábort, ahová 10 Rózsa klub szolgáltatásait rendszeresen igénybevevő, és 10 Központunk által gondozott gyermek utazhatott, térítés díj fizetése nélkül. Élményekkel teli, gondtalan napokat töltöttek a gyerekek, sokan életükben először, aktív nyaralással, amely a Tiszta Formák Alapítvány támogatásával jött létre. A 2023-as évet a szakemberek hiánya, fluktuációja jellemezte. Így a klub élet akadozva működött, aminek következménye a gyermekek elmaradozása, jelenlétük ritkulása lett. A tervezett tematikus napok nem valósultak meg. A klub kinyitása is gyakran csak a Központból kölcsönzött munkatárssal tudott működni. 2023-ban 74 fő összesen 384 esetben volt érintett.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Az 1997.évi XXXI. törvény 40/A.§ értelmében a Család és Gyermekjóléti Központok feladatköre 2018 szeptember 01. napjától az óvodai iskolai szociális segítő tevékenységgel bővült. Dinamikusan fejlődő munkacsoport. Teljes mértékben kiszolgálják az intézményeik igényeit. Hatékony és sikeres munkájuknak köszönhetően jelentősen megnövekedett az igényelt csoportfoglalkozásaik száma. Pályaorientációs képzést végeztek, mellyel kapcsolatban saját programtervet alakítottak ki. Rendszeresen részt vesznek a kerület nyári napközis táboraiban, ahol közösségépítő tevékenységet végeznek. Egyre nagyobb sikerrel dolgoznak annak érdekében, hogy az intézményekből időben és szakszerűen megfogalmazva érkezzenek a jelzések. Nyitott és kreatív munkacsoport, aminek köszönhetően az Egészségfejlesztési irodával is közös projekteket valósítanak meg.

2023-ban összesen 3546 fő részesült ilyen szolgáltatásban, összesen 10.868 esetben.

Kórházi – egészségügyi szociális munka

Kerületünk lakosságát ellátó kórházakban kórházi szociális munkások dolgoznak. Velük ápol szoros kapcsolatot a kórházi – egészségügyi szociális munkás. Amennyiben az illetékességi körünkbe tartozó egyénnél/gyermeknél veszélyeztetettséget, gyermekvédelmi problémát észlelnek jelzést küldenek részünkre. 2023 áprilisa óta nem valósul meg a Központban, viszont miután nincs kórház a kerületben, gyakran olyan jelzés érkezik, aminek már eredendően van esetgazdája. Áprilisig 23 fővel 30 esetet látott el a Központ.

Jogi tanácsadás

A Központban heti 3 alkalommal valósul meg jogi tanácsadás. Az ügyfelek együttműködési megállapodás megkötése nélkül is igénybe tudják venni ezt a szolgáltatást. Tartalma az iratok

összekészítése, keresetlevelek elkészítése, képviseletet nem vállalnak. Az egyik legkeresettebb szolgáltatása központunkna, 2023-ban 237 fő vette igénybe, összesen 810 esetben.

Mentálhigiénés csoport

2023 augusztusától érhető el ismét a családterápia szolgáltatás. A hosszú várólistáról azonnal delegálva lettek az ügyfelek az aktuális helyzetük prioritizálását követően. A szolgáltatás a „K25” elnevezésű ügyfelek részére nyitva álló helységben valósul meg. A családterapeuta szorosan együttműködik az esetgazdával, indokolt esetben pszichés tanácsadásba delegálja az ügyfeleket. Rendszeresen felkészülten jelenik meg az esetszembeszéleken, az ügyfelek visszajelzései és saját tapasztalatunk alapján is elmondható, hogy magas színvonalú munkát végez.

A pszichológiai tanácsadást végző team humán erőforrás kapacitás problémák okán 2023 évben nem tudta teljeskörűen ellátni munkáját. A segítő szakemberek delegálásával, vagy önkéntes jelentkezés útján vehető igénybe a szolgáltatás. A team dönt az esetek elosztásáról. A tanácsadók 5 alkalmat ajánlanak meg az ügyfeleknek, viszont átlagban egy ügyfél 10 alkalommal jelenik meg mire megsegítése lezárhatóvá válik. A csoport munkája során fontos a határaik pontos ismerete. A zökkenőmentes esétátvételek és a közös szakmai álláspont kialakítása miatt két alkalommal szervezett az intézmény közös teamet a Pedagógiai Szakszolgálat óvodai- iskolai pszichológusainak szakmai teamjével. A pszichológusok több képzésen is elmélyíthették tudásukat az elmúlt évben. A pszichés tanácsadás 32 kontaktórában valósul meg, így a 8 óra felkészülési idejüket nem kell az intézményben tölteniük. Családterápiába 46 fő 158 alkalommal, pszichológiai tanácsadásba 179 fő 871 alkalommal vett részt.

Mediáció

Jelentősen megnövekedett a mediációs szolgáltatást igénybe vevők száma. Ez viszont nem szavatolja a sikeres mediációk számának növekedését. Főként azon ügyfelek tekintetében nem várható el megállapodás, ahol kötelezettséggé lett előírva a szolgáltatás igénybe vétele. A mediátorok plasztikusan, az ügyfél igényeit figyelembe véve adnak időpontot a közvetítői szolgáltatásra. Többségében egyéni, viszont az eset komplexitásáról függően végeznek páros mediációt is. Jellemzően válás, gyermekelhelyezés témában kérnek segítséget az ügyfelek, de zajlott kamasz mediáció is.

A mediátorok a 2023- as évben minősítésük megtartása érdekében vettek részt egy képzésen, amit követően Központunk gyakornokot is fogadott.

2023-ban 81 fő volt érintett mediációs szolgáltatásban, 163 esetben.

Szociális diagnózis

2019. januárjától kötelezően ellátandó feladat. Szociális diagnózis felvételét esetmenedzser végezi. Célja az egyén, család szociális helyzetének felmérése, a szükségletek megállapítása, valamint az azok kielégítését segítő szolgáltatási elemek és szolgáltatások beazonosítása. Ez egy mély interjú kérdőíves módszer. Érinti a család kapcsolati, hivatás-munka, pénzügyi lakhatási, egészségügyi helyzetét. Feltérképezi a család kohéziós és egyéb erőforrásait, nehézségeit, hiányát. Ezek kiértékelése, étbeszélése után a családnak szolgáltatások ajánlásával próbál erősítést kapaszkodót adni. A módszer leginkább a probléma megelőzést segítő tevékenység. 2023-ban humánerőforrás-problémák miatt csak júliustól kezdve valósult meg, 20 fő esetében.

Adománygyűjtés és közvetítés

Rendszeresen együttműködünk a TündérPakk Alapítvánnyal. A Cseriti Pont Újpesti Adománypont minden hónapban 30.000 Ft összegben egy általunk delegált családot támogat. A Református Caritas és a Búzakovász Pékség is természetbeni ellátással támogatja ügyfeleinket. A Fundamenta Gondoskodás Alapítvány 2023 évben természetbeni támogatást nyújtott ügyfeleinknek.

Az UTE évről évre támogatja Központunkat tanév kezdéskor, illetve a Mikulás ünnepélyünkön. Közös szakmai munka megalapozására törekszünk az Újpesti Felhőn Szállók Program munkatársaival, több szakmai egyeztetésre és szolgáltatások összehangolására is sor került.

2023-ban intézményünk nagy hangsúlyt helyezett arra, hogy közösségi programok által minél több újpesti lakos ismerhesse meg a Család és Gyermejkölési Központ preventív szolgáltatásait. A városi rendezvényeken, mint a Sportnap, Városnap, Gyereknapi nagy számban fogadta standunk az érdeklődőket. A kitelepülés során nem csak játékokkal szórakoztattuk a gyermekeket, hanem a szülők számára kialakítottunk „pszicho – sarkot” is, ahol pszichológia tanácsadást biztosító szakembereinket egész nap el lehetett érni.

A kisgyermekkorai stratégia megvalósítása során a „K25” közösségi térben 3 nagyobb szabású rendezvényt valósítottunk meg (Őszre- hangoló, Halloween, Adventi készülődés).

Az UTE támogatásával 2023. december 5. napján ügyfeleink számára Mikulás- délutánt szerveztünk, melyen Kabát Péter is részt vett. 42 gyermek számára szereztünk örömet a csomagokkal.

A Fundamenta Gondoskodás Alapítvány támogatásával 2023.12.15. napján a „K25” közösségi térben karácsonyi rendezvényt tartottunk. A rendezvény keretében 166 gyermeket vendégeltünk meg, akik a segítők által biztosított kézműves program során karácsonyi díszeket készítettek, illetve személyre szóló, nagyobb értékű ajándékot kaptak.

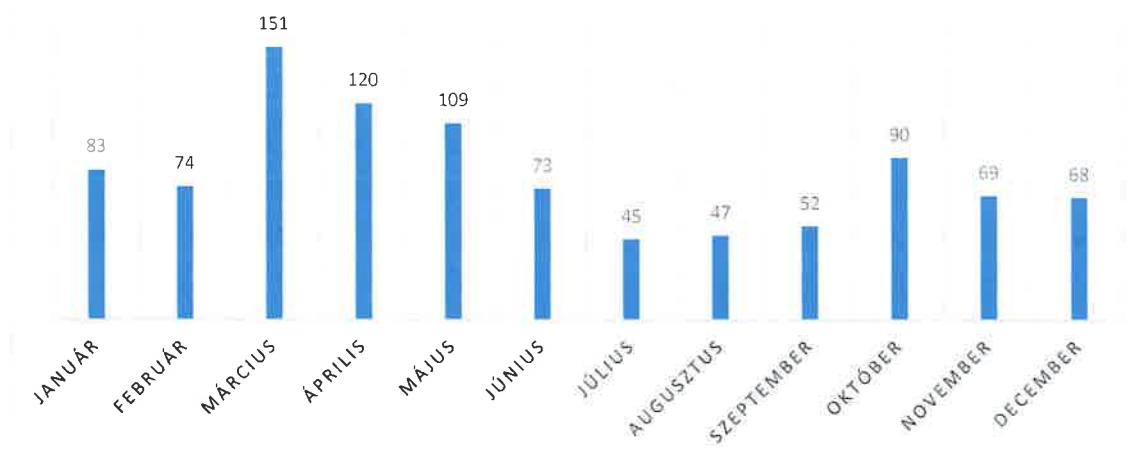
A Rózsa Ifjúsági Klub munkatársai is szerveztek közösségi programokat. 2023 októberében tartottak egy kerületi sétát, a téli szünetben közös korcsolyázást. 2023 augusztusában a fővárosi kerületek közösen szerveztek az utcai- lakótelepi szociális segítőkkel kapcsolatban álló gyermekeknek a Margit-szigeten egy pikniket.

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat minden évben lehetőséget ad arra, hogy 25 gyermek és 3 kísérő részt vehessen az Operaház Diótörő előadásán.

6. Észlelő- és jelzőrendszer működtetése, szakmai kapcsolatok

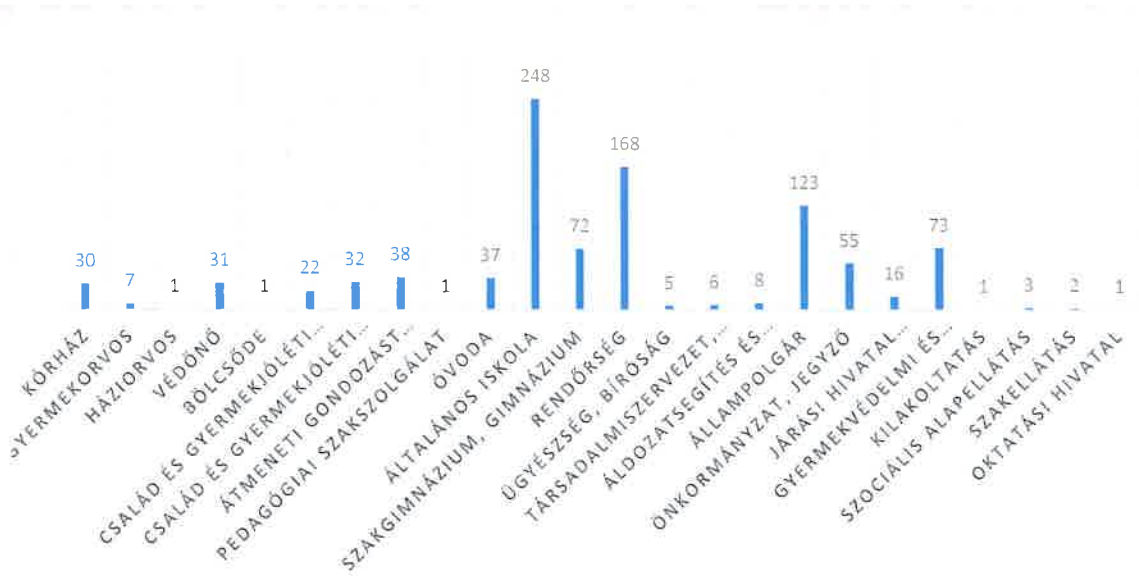
2023-ban a jelzőrendszer folyamatosan aktív volt, sok esetben preventív jelleggel is küldtek megkeresést a központ, illetve a szolgálat felé. Az éves jelzések eloszlása havi és intézményi szinten a következő volt:

19. ábra: Beérkező jelzések száma havi bontásban

Forrás: CsGyK

20. ábra: A jelzést küldő intézmények megoszlása

Forrás: CsGyK

A legtöbb jelzés általános iskoláktól érkezett, de kiemelkedik a rendőrség, amely 1 ügyben pártfogó felügyelői véleményt, 43 ügyben 40 főnél rendőrségi szakaszban készült környezettanulmányt, 31 ügyben 30 főnél megelőző pártfogás keretében környezettanulmányt készített, 98 ügyben 75 fő esetében pedig folyamatban lévő pártfogó felügyeletet rendelt el. A rendőrség szintén kiemelte az együttműködés hatékonyságát, illetve azt, hogy 2023-ban nagyobb energiát fektettek abba, hogy a családsegítővel vagy esetmenedzserrel együtt keressék fel a családokat, a fiatalok viktimizálásának elkerülése érdekében. Ez a családok számára is előnyösebb volt, hiszen növelte a diszkréciót, illetve az esetek megoldásának hatékonyságát.

**6.1. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai
(gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése)**

2023-ban a szokottnál nagyobb aktivitás jellemezte a jelzőrendszeri hálózatot. Míg az előző évben nagyjából 20 visszajelzés érkezett, idén 57 intézmény küldött visszajelzést, amelyből 47 esetben tudtunk megfelelő adatokat kinyerni. A visszajelzők közül 18 védőnő, 1 bölcsőde, 13 óvoda, 13 iskola (ide soroltuk azt a 3 intézményt is, amely általános iskola és középiskola összevonva), 2 középiskola. Visszajelzést kaptunk továbbá Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Főosztály Fiatalok Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztályától is.

A lekérdezésünk 2, védőnők esetén 3 részből állt. Először statisztikai adatokat kértünk az egyes intézményektől, az alábbi bontásban:

Gyermekvédelmi adatok	érintett gyermekek száma (fő, halmozott adat)
veszélyeztetett gyermekek száma	693
hátrányos helyzetű gyermekek száma	127
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	19
védelembe vett gyermekek száma	33
intézeti elhelyezett gyermekek száma	9

nagycsaládosok száma	1496
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	1742
azon gyermekek száma, akik nem részesülnek étkezési kedvezményben, viszont rászorulnának	151

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségi	830
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák	146
Szülői elhanyagolás	43
Tankötelezettség mulasztás (igazolatlan/ nagyszámú igazolt)	47
Családon belüli bántalmazás	4
Lemorzsolódás	42

Az összesített adatokkal kapcsolatban a következő megjegyzéseket kell tennünk: nem kérdeztük meg külön, hogy az egyes intézménybe összesen hányan járnak, így nincs pontos adatunk arról, hogy a kerületbe járó gyermekek hány százalékát érinti jelen mintavétel. (KSH lakossági alapján sem tudunk pontos képet kapni, hiszen a lakóhely nem szükségszerűen determinálja az intézménybe járók hovatartozását). Azt sem tudjuk biztosan, hogy aki nem részesül étkeztetési kedvezményben, de a kitöltő szerint rászorulóknak lennének, miért gondolja így. Feltételezésünk, hogy mivel egyre kevesebben igényelnek szociális támogatást az önkormányzatnál, ez összefüggésben lehet a minimálbér emelkedésével, amelyet azonban az önkormányzati jövedelemhatár nem követett, így többen kieshettek az ellátásból.

A kitöltők között volt olyan, aki a különféle magatartási, beilleszkedési stb. zavarok esetében a számot külön bontotta SNI-s és BTMN tanulóira, mások ezt nem tették meg; volt olyan, aki azt írta, ezeket a tanulókat az ő intézményük nem tekinti veszélyeztetettnek. Az egyszerűség kedvéért ezt a megkülönböztetést nem jelezzük külön.

A kitöltő bölcsőde esetében 62 hátrányos helyzetű gyermek jár az intézménybe, a bölcsődébe járók közül pedig 30 gyermek küzd valamilyen magatartási, pszichológiai és teljesítményzavarral vagy beilleszkedési nehézséggel.

Az óvodák esetében a következő eredményeket kaptuk:

21. ábra: Óvodás gyermekek megoszlása a kerületben

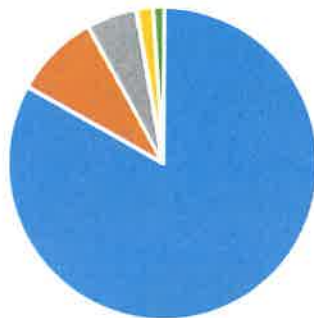

Forrás: Jelzőrendszeri felmérés

Látható, hogy a legnagyobb arányban az étkezési kedvezményben részesülők vannak, ami nem véletlen; a kedvezményt igénybe vehetik a nagycsaládosok (szintén jelentős létszámban), az SNI-s tanulók, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, az alacsony jövedelemmel rendelkező háztartásban élők, illetve a nevelésbe vett vagy utógondozotti ellátásban részesülők. Az étkezési kedvezményt óvodákban összesen 779 fő veszi igénybe és 122 olyan gyermek van, aki nem részesül ilyen kedvezményben, de az adatszolgáltató szerint rászorulna. Szintén nagy számban, 298 fővel vannak jelen a 3 vagy több gyermek nevelő családok (ez halmozott adat, nem tudni, egy családból hány gyermek jár az adott intézménybe). 62 gyermeknél jelezték a veszélyeztetetti státuszt, 141 gyermeknél valamilyen beilleszkedési nehézséget.

A veszélyeztetettség okainak szempontjából megoszlásuk az alábbi:

22. ábra: Óvodás gyermekek veszélyeztetettség típusa szerint

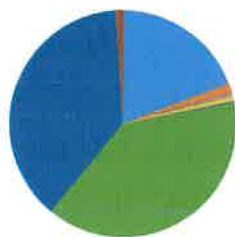
- Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségi
- Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák
- Szülői elhanyagolás
- Tankötelezettség mulasztás (igazolatlan/ nagyszámú igazolt)
- Családon belüli bántalmazás
- Lemorzsolódás

Forrás: Jelzőrendszeri felmérés

Legnagyobb arányban az SNI-s és BTMN gyermekek vannak 141 fővel, őket követi 15 fővel a szülők vagy a család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák, 9 gyermek érintett szülői elhanyagolásban, 3 tankötelezettség mulasztásban és 2 lemorzsolódásban.

Az általános iskolák esetében a következő adatokat kaptuk:

23. ábra: Általános gyermekek megoszlása a kerületben

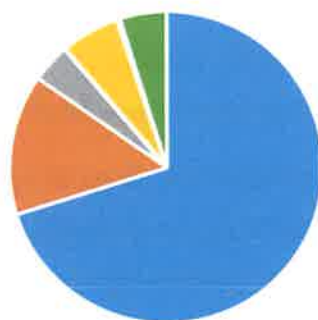
- veszélyeztetett gyermekek száma
- hátrányos helyzetű gyermekek száma
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
- védelembe vett gyermekek száma
- intézeti elhelyezett gyermekek száma
- nagycsaládosok száma
- étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma
- azon gyermekek száma, akik nem részesülnek étkezési kedvezményben, viszont rászorulóknak

Forrás: Jelzőrendszeri felmérés

Az általános iskolákban szintén nagy arányban képviseltetik magukat az étkezési kedvezményben részesülők (933 fő) és a nagycsaládosok (958 fő), de itt sokkal kevesebben vannak azok, akik a válaszadók szerint rászorultak lennének étkezési támogatásra (27 fő). Szintén nagyobb számban vannak jelen a veszélyeztetett gyermekek, számuk összesen 468 fő. Hátrányos helyzetű 33, halmozottan hátrányos helyzetű 14, védelembe vett szintén 14 gyermek. Arányuk az egyes iskolákon belül erősen fluktuált, a legtöbb iskolában alig akad ilyen diák, máshol akár 8 gyermek is érintett.

A veszélyeztetettség okai szerint a gyermekek megoszlása a következő:

24. ábra: Általános iskolás gyermekek veszélyeztetettség típusa szerint

- Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségi
- Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák
- Szülői elhanyagolás
- Tankötelezettség mulasztás (igazolatlan/ nagyszámú igazolt)
- Családon belüli bántalmazás
- Lemorzsolódás

Forrás: Jelzőrendszeri felmérés

A legtöbben itt is valamilyen beilleszkedési, teljesítmény vagy más zavarban érintettek, összesen 506 fő. A szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák 105 gyermeket érintenek, elhanyagolt 29 gyermek. Tankötelezettség mulasztásban 44, lemorzsolódásban 35 gyermek érintett, családon belüli bántalmazásban 2 általános iskolás.

Középiskolák esetében összesen két válaszadónk volt (ismételve: az összevont általános és középiskolákat az általános iskolához számoltuk), egy gimnázium és egy szakközépiskola, itt nagyon érdekes adatokat kaptunk. A visszajelzést küldők között 44 diák volt veszélyeztetett, 3 hátrányos helyzetű, 2 halmozottan hátrányos helyzetű. Ezzel szemben mindössze 6

nagycsalásban élő tanulóról, 0 étkezési kedvezményben részesülőről, illetve 2 olyanról számoltak be, aki szerintük rászorulna a kedvezményre, de valamiért nem kapja.

A veszélyeztettség szempontjából ugyanakkor megjelenik 127 BTMN vagy SNI tanuló, 6 olyan, aki a szülők életviteléből fakadó konfliktusban, problémában érintett, 5 elhanyagolt és 5 lemorzsolódott fiatal.

Összehasonlítva a két iskolát, a szakközépiskolában sokkal több a veszélyeztetett, a gimnáziumban viszont sokkal több az SNI-s vagy BTMN diák. A szülői elhanyagolásban mindkét helyen 3-3 fő érintett.

A lekérdezés második szakaszában arra voltunk kíváncsiak, hogyan ítélik meg a gyermekjóléti központ és a jelzőrendszer munkáját, hatékonyságát, mennyire vesznek részt az együttműködésben. Kérdéseink a következők voltak:

1. Mennyire rendszeres, és milyen tartalmú kapcsolatuk van a gyermekjóléti központtal?

Erre a kérdésre a legtöbben azt válaszolták, hogy az együttműködés eseti jellegű, de jó minőségűnek tartják. Az együttműködés gyakorisága függ az intézmény jellegétől is, a kirendelt iskolai szociális munkás jelenléte például megerősíti az együttműködést és bátorítja is az intézményeket arra, hogy releváns esetben intézkedjenek.

2. Mennyire rendszeres, és milyen tartalmú kapcsolatuk van a jelzőrendszer más tagjaival (pl.: védőnői szolgálat, gyermek háziorvos, bölcsődék, óvodák, iskolák, rendőrség, pedagógiai szakszolgálat, gyámhivatal)?

Itt is sokban befolyásolja az együttműködést az, hogy milyen intézményről van szó. A védőnők többnyire más védőnőkkel és a háziorvosokkal vannak napi kapcsolatban, mással csak eseti jelleggel. Az óvodák az általános iskolákkal, az általános iskolák a középiskolákkal többnyire akkor veszik fel a kapcsolatot, amikor a gyermek intézményt vált, ilyenkor viszont igyekeznek minden releváns információt átadni. A rendőrséggel is változó az együttműködésük, van, ahol rendszeresen jelen vannak a prevenció előadások, különböző programok kapcsán, máshol csak intézkedés esetén

3. Munkájuk során a jelzési kötelezettség teljesítésének merültek - e fel akadályai? Melyek ezek? Jelzése(i) megtétele alapján vannak - e kérései, észrevételei a változtatásra?

Itt nem jeleztek akadályt a válaszadók, két esetben merült fel, hogy az intézmény vagy szakember sokszor a jelzés előtt próbálja megoldani a problémát és csak akkor tesz jelzést, ha a komolyabb beavatkozás elkerülhetetlen. Volt olyan is, aki néhány esetben bizonytalan volt, kell-e egyáltalán jelzéssel élnie az adott esetben.

4. Milyennek értékeli a jelzőrendszeren belüli együttműködést, ennek formáit, tartalmát?

A válaszadók alapvetően jónak tartják az együttműködést, külön kiemelve, hogy több csatornán is zajlik a kapcsolattartás. Ez sok esetben pozitívum (ha az emailre nem érkezik válasz, a telefon és a személyes kontakt is lehetőség), sokszor viszont tagolja az információkat (telefonos jelzés mellett írásban is meg kell tenni a jelzést, ami telefonon vagy személyesen elhangzik, nem mindig jelenik meg írásos formában vagy nem úgy, ahogy elhangzott, stb.).

5. Saját szakterületén belül milyen gyermekvédelmi feladatok ellátása okozott problémát, mi hozott eredményt?

Ilyen esetről nem számoltak be a válaszadók, illetve ahol említettek gondot (bizonytalanság, töredezett kommunikáció), korábbi kérdések során már megjelentek.

6. A kerületben, különösen saját működési területükön tapasztaltak alapján milyennek látják a kerületi gyermekek szociális életkörülményeit?

A leggyakoribb válasz ebben az esetben az „átlagos” volt. Két intézmény jelezte, hogy többnyire szegény, diszfunkcionális családból származó gyerekekkel dolgozik, három helyen jelent meg a szélsőségesség (néhány nagyon gazdag, néhány szegényebb családdal, ahol a többség átlagos), a legtöbb helyen középosztálybeli, rendezett családok jelentek meg, néhány szegényebb, de nem mélyszegény családdal. Többen voltak (főleg óvodapedagógusok és iskolai pedagógusok), akik nem látnak rá a családok életkörülményeire, vagy azért, mert már nem kötelező a családlátogatás, vagy mert a gyerekek többsége a körzetükön vagy a kerületen kívül lakik.

7. Tapasztaltak-e gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzeteket, ha igen van-e javaslatuk azok kezelésére?

Ennél a kérdésnél szinte minden válaszadó más problémát vázolt fel. Volt, aki a szerhasználat egyre korábbi életkori megjelenését jelezte, más az online zaklatást tartotta problémának. Több helyen megjelent, hogy egyre több az SNI-s és BTMN tanuló, jellemző a szülői érdektelenség vagy az együttműködés hiánya, megjelennek anyagi és lakhatási problémák, de az is, hogy a válás utáni váltott gyermekfelügyelet nem tesz jót a gyerekek fejlődésének.

8. Vettek -e részt éves tanácskozáson, szakmaközi megbeszélésen? Ha igen, hány alkalommal, milyenek a tapasztalataik? A színvonalasabb, a munkájuk eredményességét segítő munkavégzés érdekében vannak - e javaslataik?

A válaszadók többsége évente legalább egyszer részt vesz valamilyen találkozón, legyen szó az éves konferenciáról vagy szakmaközi megbeszélésről. Ritka az olyan válaszadó, aki egyiken sem vett még részt, aki jelezte ennek okát, az a nem megfelelő időpontot említette. A visszajelzések jók, az egyes alkalmakat hasznosnak gondolják, sok esetben akkor is elmennek, ha a téma nem érinti őket közvetlenül. Pozitívan értékelik, hogy megismerhetnek más eseteket és megbeszélhetik a sajátjaikat a szakmabeliekkel.

9. Vettek - e részt esetmegbeszélésen, esetkonferencián? Ha igen, hány alkalommal, milyenek voltak a tapasztalataik?

Itt ritkábban vesznek részt, többnyire csak akkor, ha a saját esetük érintett az ügyben, vagy inkább saját intézményen belül beszélnek meg a belső eseteket.

10. Vannak - e esetleges javaslataik az Önkormányzat, a jelzőrendszer más tagjai, illetve a Család - és Gyermejjóléti Központ felé? Milyen ellátásokra, szolgáltatásokra lenne szükség Önök szerint a problémák hatékonyabb kezelése érdekében?

Itt szintén változatos válaszok érkeztek. Többen kiemelték a szakemberhiányt, szükség lenne térítésmentesen elérhető alapozó fejlesztésre, logopédusra, pszichológusra. Jó lenne az is, ha az intézményi szociális munkások nem több intézmény között ingáznának, hanem helyben lennének állandó jelleggel. Többen jelezték, hogy a szakmaközi napokon, esetkonferenciákon több bölcsődei, óvodai eset feldolgozására lenne szükség, erre nem helyeződik elég hangsúly. Az is több helyen megjelent, főleg védőnők esetében, hogy a jelzett esetről nem kaptak további tájékoztatást, nem tudták, mi történt a gyermekkel a továbbiakban, rendeződött-e a helyzete.

A kérdőív harmadik szakaszában a védőnőket kérdeztük az ellátottak adataival kapcsolatban. A körzetben a beszámolóik szerint 2023. december 31.-én, 0-35 hónapos csecsemőből 1091, 3-6 éves gyermekből pedig 1359. Az összesített adatokból az derül ki, hogy szociális okokból fakadóan elvéve akad terhesgondozási eset, a kerületben 1 kiskorú, de 14 évesnél idősebb várandós anya volt az elmúlt évben. A 0-35 hónapos gyerekek esetében ugyanakkor már több fokozott gondoskodást igénylő eset van, összesen 20 csecsemő, ebből 4 veszélyeztetettként szerepel.

3-6 évesek esetében a szociális okokból fakadó fokozott gondozási igény 39 esetben merült fel, ebből 15 kisgyermek veszélyeztetett státuszú.

A védőnők beszámolója szerint 34 esetben kaptak meghívást a jelzőrendszeri eseményekre, ebből 17 alkalommal vettek részt. Az éves tanácskozásra 12 jelzett vissza meghívásról, de csak 5 ment el. 4 esetben készült védőnői környezettanulmány, 7 esetben egyéb írásos tájékoztató, bírósági meghallgatáson való részvételről pedig 1 fő számolt be.

Feltettük még az alábbi kérdéseket:

Javaslatok, kezdeményezések a gyermekvédelemben résztvevők hatékonyabb együttműködésére:

A legtöbben itt is a visszajelzést hiányolták a jelzett esetekről, de volt, aki megjegyezte, hogy a magasfokú fluktuáció miatt nehéz szoros kapcsolatokat kiépíteni. Volt, aki kérte, hogy a szolgálat vagy központ jelezze, ha tudomást szerez arról, hogy egy család elköltözött.

A védőnői munka során tapasztalt - gyermekjóléti szolgálat felé jelzést nem igénylő - problémák összefoglalása:

Ennél a kérdésnél szinte mindenki kiemelte a rossz anyagi és lakáskörülményeket, sokszor találkozunk a mélyszegénységgel. Az önkormányzati lakások esetében jelezték, hogy nem tudnak bejutni, csengő nincs, az ügyfelek telefonszáma nagyon gyakran változik, lehetetlen velük kontaktálni. A mélyszegénységben élőkkel kapcsolatban jelezték még nevelési problémákat, az együttműködés problematikuságát. Gondot jelent a szakemberhiány is, az állami ellátásba utaltak sokszor éves várólistával szembesülnek a fejlesztő foglalkozásoknál. Szükség lenne a szülők edukációjára is, illetve számukra pszichológus biztosítására.

Javaslatok, kezdeményezések a gyermekek helyzetének javítására:

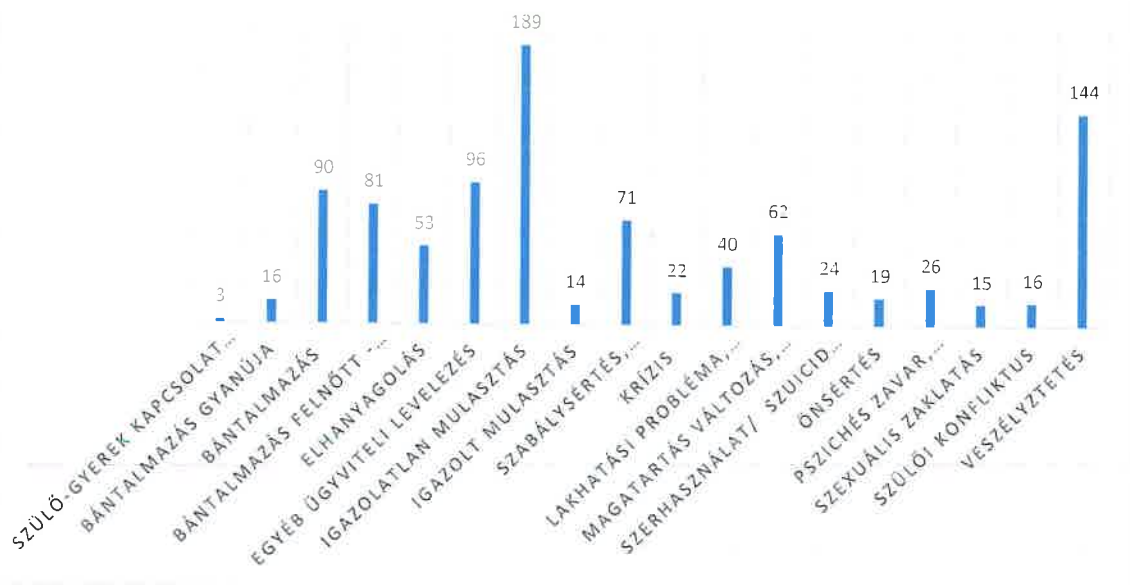
Itt szinte mindenki valamilyen ellátás bővítését jelezte, volt, aki kedvezményes tápszert, kuponokat javasolt, a legtöbben a családi pótlék emelését sürgették. Itt is megjelent a szülők felkészítése, akár arra is, hogyan tudják összeegyeztetni a munkába való visszatérést és a csecsemő bölcsődébe adását. Megjelent a rugalmas munkaidő szorgalmazása is. Szintén több helyen említették a fejlesztő szakemberek létszámhiányának enyhítését, kedvezőbb térítési díjakat, a szolgáltatásokhoz való gyorsabb és jobb hozzáférés biztosítását

6.1.1. Újpesti oktatási intézmények gyermekvédelmi tevékenysége

Az intézmények részéről tovább erősödött a bizalom a Család- és Gyermekjóléti Központ munkája iránt, amely abból is látszik, hogy bátrabban küldenek jelzést már prevenció jelleggel is.

2023-ban a legnagyobb problémát az igazolatlan hiányzások, illetve a veszélyeztetéssel kapcsolatos jelzések okozták, de továbbra is vezető helyet foglal el a kortárs bántalmazás, a felnőttek általi bántalmazás, a szabálysértések, a magatartászavarok és az elhanyagolás.

25. ábra: Jelzett problémák típus szerint

Forrás: CsGyK

Az 1997.évi XXXI. törvény 40/A.§ értelmében a Család és Gyermekjóléti Központok feladatköre 2018 szeptember 01. napjától az óvodai iskolai szociális segítő tevékenységgel bővült. Az óvodai és iskolai segítés a család és gyermekjóléti központ egyik speciális szolgáltatása lett. Család és Gyermekjóléti Központunk óvodai és iskolai szociális segítő csoportja 15 fő státuszt kapott, amiből 2023-as év első felében 12 került betöltésre, melyből 2 fő tartósan távol levő (GYES, GYED) továbbá 1 fő részmunkaidőben foglalkoztatott. Az év második felében ez a szám: betöltött státuszok 11 fő, ebből tartósan távol 2 fő, részmunkaidőben foglalkoztatott 1 fő.

Az Újpesti Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársaival a 2023-es évben is a már megszokott és kialakított munkaformában tudunk együtt dolgozni. Esetmegbeszélések,

esetkonferenciák, szakmaközi megbeszélések, közös családlátogatások, folyamatos konzultációk keretén belül igyekeztünk támogatni az általuk gondozott családokkal végzett munkájukat. Több esetben is az óvodai és iskolai szociális segítők, mint bevont szakemberek, feladatokat vállaltak a cselekvési tervben, a gondozási-nevelési tervben. Ezeket a feladatvállalásokat a nevelési-oktatási intézményekben, a kompetenciájuknak megfelelően látták el.(pl.: monitorozza a gyermek viselkedését, kapcsolatot tart a pedagógusokkal, bevonja a gyermeket preventív foglalkozásokba) Munkavégzésünk iránytűje továbbra is a 2022-ben megjelent óvodai és iskolai szociális segítő módszertani útmutató volt.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és az azokkal ellátott személyek adatai	
Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység	
Összes tevékenység száma (nem halmozott adat)	10868
Egyéni esetmunkával ellátott gyermekek száma (nem halmozott adat)	510
Csoportmunkával elért gyermekek száma (nem halmozott adat)	3066

Gyermekvédelmi tevékenység az oktatási nevelési intézményekben

Az elmúlt években a köznevelési intézményekkel sikerült bizalmi viszonyon alapuló együttműködő munkát kiépíteni. A pedagógusok felismerték az intézményben a segítő szakemberek jelenlétének fontosságát, mind a prevenció, a krízisintervenció és a felmerülő napi problémák tekintetében is. Az óvodai és iskolai szociális segítés eszköztára, módszertana segítheti a pedagógusokat, tanulókat és a szülőket a problémák mérséklésében, megoldásában, így a szociális segítő szakember szakmai kompetenciájának alapján a nevelő-oktató munka kiegészítője. A szociális szakember bevonása a problémás helyzetek felismerésébe és megoldásába kiegyensúlyozottá teheti a köznevelési intézmény belső életét, segíti a gyermekek szocializációját, és javíthatja az iskolai teljesítményüket is.

1. 2023-as évben óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység megvalósult.

Intézmények	Intézmények száma	gyermek/tanulók száma
Gimnázium/szakközép/szakiskola	10	4 990
Általános iskola	18	8 300
Óvoda	25	2 591
Bölcsőde	9	538
összesen	62	16 419

2. 2023-as évben az óvodai és iskolai szociális segítő munkatársak segítségével beérkező jelzések

tevékenység	alkalom
Jelzés fogadása személyesen az intézményben	35
Jelzés küldésében való segítségnyújtás	41
Delegálás	77

3. 2023-as évben az óvodai és iskolai szociális segítő munkatársak által elért felnőttek

Intézményben	fő
Elért pedagógusok/egyéb szakemberek száma	7039*
Elért szülők száma	822*

*halmozott adat

Az oktatási nevelési intézmények munkarendjébe való bekapcsolódás:

- Értekezleteken (tanévnyitó, félévzáró, év végi) való részvétel alkalmával az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, illetve a gyermekvédelmi rendszer működtetése (*jelzés, családsegítés folyamatának bemutatása, fogalmak ismertetése, hatályos jogszabályokról rövid tájékoztatás*) jelzőrendszeri tagok közti hatékony együttműködés és megfelelő kommunikáció elősegíteni.

- Az iskola tanáraival, segítő szakemberekkel, osztályfőnökkel, iskolai védőnővel való személyes folyamatos kapcsolattartás, veszélyeztetett gyermekek számának, meglévő problémák milyenségének a feltérképezése, egy átfogó kép kialakítása.
- Mentálhigiéniai teamek működtetése az érintett szakemberek bevonásával – védőnő, pszichológus, fejlesztőpedagógus, iskolában foglalkoztatott gyermekvédelmi felelős -.
- Azonnali teendők, illetve hosszú távú célok meghatározása.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási problémával küszködő gyermekekkel való kapcsolatfelvétel, bizalmi viszony kialakítása személyes beszélgetés,
- Óra látogatások keretén belül történő megfigyelése az érintett gyermekeknek, osztályközösségeknek.
- Szülői fórumokon való aktív jelenlét, mint szülői értekezlet, fogadóóra, szülői egyeztető fórumok, szülői munkaközösség
- A veszélyeztetett gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel, - telefonon, levélben, de leginkább személyes konzultáció keretén belül – segítő beszélgetés az iskolában. A szülőkkel történő találkozás során, a gyermek egészséges testi, lelki, fizika, értelmi fejlődésével kapcsolatos veszélyeztető tényezők jelzése, a felmerült probléma megoldásában megfelelő segítségnyújtás, tájékoztatás az érintett társintézményekről ahová a szülő segítségért fordulhat. Továbbiakban folyamatos konzultáció, nyomon követés. Szükség esetén a Család-és Gyermekjóléti Központ felé történő delegálás, illetve jelzés megküldésében való segítségnyújtás.
- Az iskola keretén belül dolgozó segítőszakemberekkel, pedagógusokkal való konzultáció, illetve közös esetkezelés, esetmegbeszélés (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Folyamatos tájékoztatás és segítségnyújtás az érintett gyermekekre vonatkozóan a jelzőrendszer általi gyermekvédelmi teendőkről.
- Az ellátott gyermekek ügyében szervezett esetkonferencián, szakmaközi megbeszélésen, és esetmegbeszélésen való részvétel.
- A negyedévente, félévente szervezett jelzőrendszeri konferenciákon való jelenlét.
- Jelzés megírásában való segítség a Család-és Gyermekjóléti Központ felé: abban az esetben, ha gyermek egészséges testi, lelki, értelmi és/vagy fizikai fejlődése veszélybe került, és annak megoldása saját hatáskörön belül nem megoldható, és/vagy a szülő az adott probléma megoldásában láthatóan nem együttműködő, azt iskola vezetősége felé

jelezzük. A kompetencia határok betartásával a vezető figyelmét felhívjuk a jelenleg hatályos gyermekvédelmi törvényben megfogalmazottakra, mely szerint az adott oktatási intézmény jelzési kötelezettségének eleget kell, hogy tegyen.

- A törvény által előírt jelzési kötelezettség teljesítésében tanácsadással, információnyújtással, esetleges javaslatokkal támogatjuk az oktatási intézmény jelzéstevőjét.

6.1.2. Prevenációs tevékenység az oktatási nevelési intézményekben

Prevenációs tevékenység az oktatási nevelési intézményekben:

A 2023-es évben megvalósult csoportfoglalkozások:

- **Prevenációs foglalkozások:**
 - elfogadás, empátia fejlesztése,
 - közösségépítés,
 - antibullying,
 - asszertív kommunikáció,
 - önértékelés fejlesztése,
 - érzékenyítés társadalmi problémák felé,
 - érzékenyítés sajátos nevelésű tanulók felé,
 - konfliktuskezelés,
 - felső tagozaton drog – alkohol - dohányzás prevenció,
 - bűnmegelőzés témakörökben osztályfőnöki órák szervezése szakemberek bevonásával (pszichológus, védőnők rendőrséggel való szoros együttműködés, gyermekvédelmi felelős, egyéb szakemberek)
- **Komplex önismereti pályaorientációs csoportfoglalkozás**
- **Prevenációs előadások szervezése, vezetése:**
 - K.I.A.B.Á.L. társasjáték,
 - Kerületi Rendőrkapitánysággal való prevenációs foglalkozások
 - DADA program
 - Szerhasználat veszélyei
 - Internetes zaklatás

- Újpesti Egészség Fejlesztési Irodával közös programok:
 - Stressz kezelés diákoknak
 - Stressz kezelés pedagógusoknak
 - Divat diéták veszélyei
 - Önértékelés, énkép zavar veszélyei
- „Digitális eszközök veszélyei óvodás korban” szülőcsoport

Elmondható, hogy idén a legtöbb felkérést közösségépítő, antibullying, függőségek és asszertív kommunikáció témájú programok megszervezésére illetve megtartására kaptuk.

Kollégáink ebben az évben (nyári hónapokat nem érintve) **25 Újpesti Nevelési és Oktatási Intézményben összesen 340 alkalommal 112 különböző csoportfoglalkozást tartottak, 3066 gyermek bevonásával,**

Ezen programokon keresztül lehetőségünk nyílt a gyermekekhez közelebb kerülni és megismerni a korosztályukat érintő veszélyeztető tényezőket, illetve kiszűrni az ártó helyzetek jelenlétét egyes tanulók életében. Bizonyos osztályokba célzottan vittük programjainkat, volt ahova megelőzőként. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység eszköztárával élve, igyekeztünk tematikusan felépíteni, fokozatosan megközelíteni és a leghatékonyabban kezelni az érintett csoportokat, gyerekeket.

2023-as év csoportfoglalkozás összesítése

INTÉZMÉNY	FOGLALKOZÁS TÍPUSA	ALKALOM	ELÉRT FŐ/ALKALOM
Angol Nyelvet emelt Sz. Ált. Is.	Asszertív kommunikáció	1	22
Angol Nyelvet emelt Sz. Ált. Is.	Közösségépítés	11	48
Angol Nyelvet emelt Sz. Ált. Is.	Pályaorientáció	4	22
Bajza József Általános Iskola	Közösségépítés	20	116
Bajza József Általános Iskola	Stresszkezelés	1	18
Bene Ferenc Általános Iskola	Közösségépítés	2	16
Bene Ferenc Általános Iskola	Pályaorientáció	14	43
Benkő István Református Általános Iskola és Gimn.	Antibullying	8	30
Benkő István Református Általános Iskola és Gimn.	Asszertív kommunikáció	8	64
Benkő István Református Általános Iskola és Gimn.	Internetbiztonság	1	29
Benkő István Református Általános Iskola és Gimn.	Kiabál társasjáték	1	27
Benkő István Református Általános Iskola és Gimn.	Közösségépítés	3	30
Berzeviczy Gergely Szakképző Iskola	Gyv. előadás	1	28
Berzeviczy Gergely Szakképző Iskola	Közösségépítés	8	89

Bródy Imre Gimnázium	Gólyaavató, közösségépítés	1	150
Bródy Imre Gimnázium	Közösségépítés	1	18
Bródy Imre Gimnázium	Reziliencia fejlesztés	6	47
Csokonai Vitéz Mihály Ált. Iskola	Antibullying	12	44
Csokonai Vitéz Mihály Ált. Iskola	Érzékenyítés	5	21
Csokonai Vitéz Mihály Ált. Iskola	Függőségek	4	32
Csokonai Vitéz Mihály Ált. Iskola	Közösségépítés	18	64
EGYMI Iskola	Mesecsoport	3	8
Halassy Olivér Német Nyelvet Emelt Sz.o.Ált.Isk.	Közösségépítés	2	14
Homoktövis Általános Iskola	Kiabál társasjáték	4	91
Homoktövis Általános Iskola	Közösségépítés	20	119
Homoktövis Általános Iskola	Közösségépítés/Bullying	5	20
Kanizsai Dorottya Katolikus Iskola	Közösségépítés	4	30
Karinthy Frigyes Általános Iskola	Függőség, biztonságos internethasználat	1	28
Karinthy Frigyes Általános Iskola	Közösségépítés, érzékenyítés	5	56
Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium	Antibullying	8	48
Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium	Érzékenyítés	1	21
Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium	Kiabál társasjáték	2	46
Károlyi István Általános Iskola és Gimnázium	Projekt nap/ Felelős Döntéshozatal	2	50
Kozma Lajos Faipari és Kreatív Technikum	Közösségépítés	2	61
Könyves Kálmán Gimnázium	Asszertivitás fejlesztés	1	26
Könyves Kálmán Gimnázium	Asszertivitás, erősségek	2	59
Könyves Kálmán Gimnázium	Függőségek	2	59
Könyves Kálmán Gimnázium	Önismeret	1	26
Könyves Kálmán Gimnázium	Pályaorientáció	12	74
Könyves Kálmán Gimnázium	Párkapcsolati erőszak	1	30
Lázár Ervin Általános Iskola	Közösségépítés	6	26
Lázár Ervin Általános Iskola	Pályaorientáció	1	18
Lázár Ervin Általános Iskola	Reziliencia	6	21
Megyeri Úti Általános Iskola	Közösségépítés	5	38
Megyeri Úti Általános Iskola	Pályaorientáció	11	56

INTÉZMÉNY	FOGLALKOZÁS TÍPUSA	ALKALOM	ELÉRT FŐ/ALKALOM
Pécsi Sebastyén Általános Iskola	Függőség, okos telefonhasználat	4	66
Pécsi Sebastyén Általános Iskola	Közösségépítés	19	105
Pécsi Sebastyén Általános Iskola	Közösségépítő, érzékenyítő	6	14
Pécsi Sebastyén Általános Iskola	Pályaorientáció	4	11

Szent János Apostol Katolikus Általános Iskola	Pályaorientáció	8	32
Szűcs Sándor Ált. Iskola	Asszertív kommunikáció	1	18
Szűcs Sándor Ált. Iskola	Közösségépítés	6	28
Tüskevár Általános Iskola	Kiabál társasjáték	1	32
Tüskevár Általános Iskola	Közösségépítés	3	10
Újpesti Babits Mihály Gimnázium	Antibullying	10	63
Újpesti Babits Mihály Gimnázium	Közösségépítés	6	30
Újpesti Rózsa Klub	Közösségépítés	2	10
Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola	Antibullying	4	19
Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola	Sportverseny	5	425
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Asszertivitás	1	29
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Erősségek	2	18
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Konfliktuskezelés	4	11
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Közösségépítés, szoc.komp.fej.	3	36
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Asszertivitás pedagógusoknak	3	7
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Pozitív iskolai légkör pedag.	1	72
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Tolerancia, érzékenyítés	1	8
BMSZC Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Techn.	Toleranciafejlesztés	1	21
Csillagberek Waldorf Általános Iskola	Közösségépítés	8	18
Összesen		340	3066

a) Nyári időszak (tanítási szünet) és más rendezvények

Harmadik éve már, hogy az Újpesti Család-és Gyermejjóléti Központ munkatársai az óvodai és iskolai szociális segítők is aktívan részt vesznek a tábor programjaiban. Munkacsoportunk 5 héten keresztül heti négy napon biztosított foglalkozásokat és programokat a gyermekek részére. Hétfőnként a tábor telephelyén tartottak készségfejlesztő és prevenciós csoportfoglalkozásokat az iskolában maradó gyermekek részére. A keddi szerdai és csütörtöki napon pedig újdonságként, már a külsős helyszínekre is elkísérték a csoportokat ahol játékos feladatokkal szórakoztatták a táborozó gyermekeket. Ennek a lehetőségnek nagyon örültünk,

hiszen a külső helyszíneken egész nap együtt voltunk minimum két adott csoporttal, így még hatékonyabban tudtuk felépíteni a foglalkozásokat, illetve több terünk volt a gyermekekhez informálisan kapcsolódni, akár mélyebb témákról beszélgetni, így esetlegesen a családjukban előforduló gyermekvédelmi problémák kiszűrésére is több lehetőségünk adódott. A kerület szinte valamennyi iskolájából érkeztek tanulók, így több alkalommal is előfordult, hogy kollégáink olyan gyermekkel találkoztak, akivel a tanév során az iskolában már elkezdődött egy segítő vagy preventív folyamat, esetleg a gyermek és családja ellátást vagy szolgáltatást vesz igénybe az Újpesti Család- és Gyermejkölési Központnál. A foglalkozások után kollégáink több esetben végeztek segítő beszélgetést.

Programok, melyeken az óvodai és iskolai szociális segítők részt vettek:

- közösségépítő és készségfejlesztő csoportfoglalkozások
- kirándulás a szentendrei Skanzenbe
- strandolás Leányfalun
- Visegrádi fellelgyár, Mogyoróhegy

Külön öröm volt számunkra, hogy a tábor munkatársaival - a pedagógusokkal és a segítőkkal is sikerült hatékony együttműködést kialakítani, ami miatt még könnyebb volt a kapcsolódás a gyermekekhez. Foglalkozásaink jó hangulatban teltek, mely a tábor dolgozóinak is köszönhető. Összegzésként elmondható, hogy **5 hét alatt összesen 15 újpesti általános iskolából, 810 gyermekkel tudtunk foglalkozni.** A tábor ideje alatt rengeteg játékkal, sok személyes beszélgetéssel és sok élménnyel gazdagodtak kollégáink és a gyermekek is.

Az Újpesti napközis tábor mellett, munkatársaink részt vettek az intézményünk utcai és lakótelepi szociális munkásai által szervezett egy hetes ott alvós nyári táborban is, mint gyermekfelügyelők. Ez évben több alkalommal is bekapcsolódtunk a Rózsa Klubos kollégák programjaiba, segítve ezzel az ő munkájukat, illetve számunkra is fontos, hogy lehetőségünk nyílt arra, hogy a gyerekeket a már megszokott iskolai környezetükön túl, szabadidős tevékenység közben is megfigyelhettük. Programok, amelyeken részt vettünk:

- Nyári tábor
- Farsangi mulatság
- Őszre hangoló
- Halloween Party

- Mikulás váró

Intézményünk idén két nagyobb kerületi rendezvényen is képviseltette magát, amelynek program szervezésében és megvalósításában is aktív szerepet vállalt az iskolai és óvodai szociális segítők csapata.

- Az első ilyen rendezvény, a május utolsó hétvégéjén megrendezésre kerülő, **Régi idők Gyermeknapja** volt, ahol egész nap érdekes játékokkal vártuk a gyerekeket és szüleiket. Készültünk retró játékokkal, pl: csocsóval, gombfocival, és sok egyéb mozgásos feladattal (kapcsolódva az Újpesti Önkormányzat tematikájához). A bátor jelentkezők kitölthették „Újpest” vagy „Retró mese” témájú kvízünket, a kisebbeket pedig színezők és ovis feladatlapok várták. Természetesen az ügyes jelentkezőknek kis ajándékkal kedveskedtünk.
- A második rendezvény ahol munkacsoportunk jelen volt, az **Újpesti Városnapok 2023. augusztus 23-27.** Intézményünk két napon keresztül volt kint a rendezvényen, több témával is készültünk. Gyermeknevelési, pszichológiai kérdésekre igyekeztünk választ adni. A közelgő tanévkezdés okán, hasznos tanácsokkal készültünk, szórólapokra nyomtatva. Motivációs idézetekkel színesített könyvjelzőket ajándékoztunk a minket meglátogatóknak. Természetesen készültünk játékokkal is, készségfejlesztő, logikai játékokat mutattunk be az érdeklődőknek.

Az irodai napokon folytattuk a tavaly nyári időszakban megkezdett tematikus csoportfoglalkozások kidolgozását és az ahhoz szükséges eszközök (játékok, készségfejlesztő kártyák, szemléltető anyagok) elkészítésével készültünk a következő tanévre.

6.2. „Aranyhíd” Gyermek Átmenti Otthona

A szakmai együttműködés erősítése érdekében a kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ után az ellátási szerződés kereteiben ide tartozó körzet (XV., XVI. kerület, Vác, Fót, Dunakeszi) Gyermekjóléti Szolgálataival is felvettük a kapcsolatot, amelynek eredményeképp a GYÁO közvetlenül részt tudott venni az egyes szolgálatok intézményeinek megbeszélésein. Az együttműködő partnerek részére otthonlátogatásokat is szerveztünk, hogy a gyakorlatban is megismerhessék az otthon működését. Az aktív szakmai jelenlét egyik kézzelfogható

eredményeképp május végére 5-ről 18 főre nőtt a gyermekek létszáma az otthonban, október végén pedig 21 fő volt a legmagasabb létszám.

A beszámoló időpontjában a szakellátói létszám

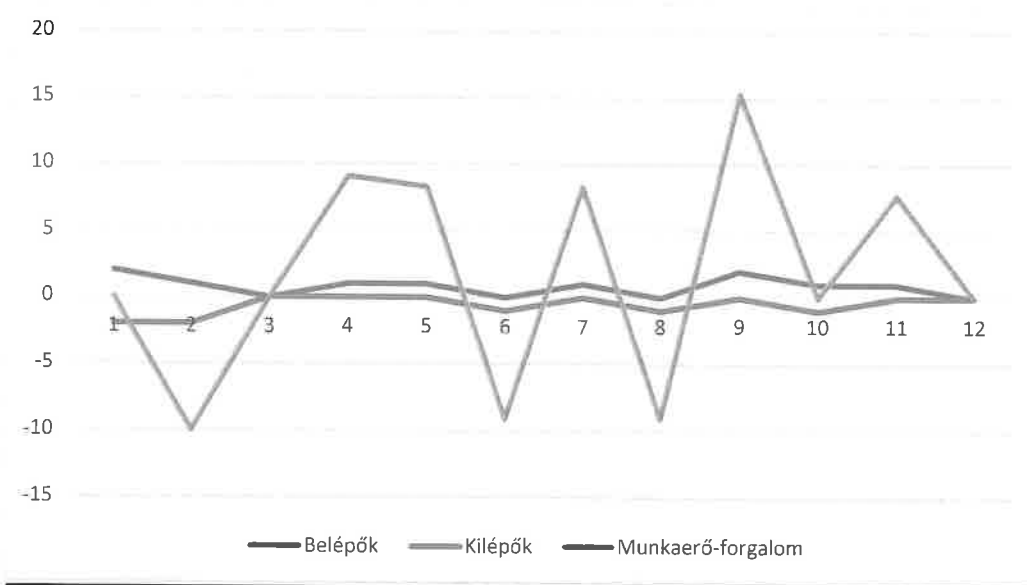
A fenntartó által engedélyezett álláshelyek száma 14, ebből szakellátó 13, technikai 1.

2023. december 31-én a dolgozói létszám 13 fő volt az alábbi megoszlásban:

vezető:	1 fő
nevelő:	2 fő
pszichológus :	0,5 fő
családgondozó:	0,5 fő
gyv. ügyintéző:	0 fő
gyermekfelügyelő:	8 fő
gondnok:	1 fő

Az áprilistól eltelt időszakban a szakellátók létszámát sikerült folyamatosan emelni, októberre az NM rendeletben előírtaknak megfelelő számú dolgozónk volt. A gyermekvédelmi ügyintéző pozícióban történt egy felmondás, ezt a pozíciót a beszámoló időpontjáig még nem töltöttük fel.

26. ábra: Új belépők, kilépők és munkaerő-forgalom 2023-ban (havi bontás)

Forrás: Újpest SZI

2023 januárjában jelentek meg a sajtóban az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonát (továbbiakban GYÁO) érintő bántalmazási gyanú ügyéről információk, hírek. A sajtóhírek okán januárban az Intézményben rendkívüli vizsgálat zajlott, mely nem állapított meg súlyos hiányosságot, eredményeképpen a feltárt hiányosságokat az intézmény korrigálta. A külső, ellenőrző szervek vizsgálatok mellett a Fenntartó képviselője által megrendelt vizsgálat és belső vizsgálat is zajlott, melyek során felmerült korrekciós javaslatokat egy intézkedési terv keretében végrehajtottuk és a fenntartói jogokat gyakorló Népjóléti és Lakásügyi Bizottságot folyamatosan tájékoztattuk. A szervezeti egység szakmai vezetőjének jogviszonya 2023 januárjában megszűnt, a pozíciót a jelenlegi egységvezető 2023. áprilisától tölti be. Mivel a GYÁO-val szembeni bizalmat a sajtóhírek miatt szükséges volt megerősíteni, így az új vezető egyik célkitűzése az Otthonnal kapcsolatos bizalomnak a visszaépítése, a más szervezetekkel való együttműködés erősítése, illetve a munkatársak szakmai ismereteinek szélesítése lett.

6.3 Az Intézmény célja és feladatai

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában az a 3-17 év közötti gyermek helyezhető el ideiglenes jelleggel, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. A GYÁO segítséget nyújt a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, megelőzéséhez és a családban történő nevelés elősegítéséhez. Feladata, hogy segítséget nyújtson – az illetékes gyermekjóléti szolgálatokkal együttműködve – a szülővel való kapcsolattartáshoz és a gyermek családjába történő visszatéréséhez vagy indokolt esetben a szakellátásba történő bekerüléséhez.

Az intézmény küldetésének tekinti, hogy a családok és a gyermekek lehető legszorosabb együttműködését támogatva segítse a vérszerinti családjukba történő mielőbbi visszatérését, hogy ezek a gyerekek is gondoskodó családi környezetben nőhessenek fel. Ehhez igyekeztünk a családokat bevonni a gyermekek nevelésébe. Próbálunk számukra is segítő szolgáltatásokat nyújtani, hogy alkalmassá tehessék környezetüket és magukat is, hogy ismét egy családként funkcionálhassanak.

A Gyermekotthon alapellátás keretén belül biztosítja az ellátottak számára a teljeskörű ellátást. Ennek részei:

- napi ötszöri étkezés,
- megfelelő ruházattal történő ellátás,
- tisztálkodó szerek biztosítása,
- az iskoláztatás költségeihez történő hozzájárulás,
- BKK bérlet biztosítása a 14. életévüket betöltött növendékeknek,
- a kapcsolattartáshoz szükséges feltételeket (szabad telefonálás, jegyek, stb.)
- gyermek szabad idejének hasznos eltöltése érdekében a kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközök biztosítása,
- a gyerekek születésnapjának megünneplése,
- zsebpénz biztosítása (életkornak megfelelően).
- egészségügyi ellátás

A 2023. évben is folyamatosan biztosítottuk ezeket az ellátásokat. A szülőkkel közösen vállaltuk az iskoláztatási költségeket, illetve szükség esetén a ruházat biztosítását költségvetési keretből és adományokból egyaránt. A gyermekek tisztálkodószerekkel történő ellátásába az intézményi keretek mellett bevontuk a szülőket is. A nevelők feladata a tanulás segítése, a házi feladatok ellenőrzése és a Kréta rendszer folyamatos figyelemmel kísérése, melyet a 2023. évben is folyamatosan végeztek.

Az ételeket a Hoffer konyha szállította (reggeli, ebéd, vacsora) a három főétkezés tekintetében, az azokat kiegészítő étkezésekhez (uzsonna, tízórai) pedig az Intézmény vásárolta meg az élelmiszert. Minden 14 év feletti növendékünk számára kedvezményes diákbérletet biztosítottunk egész évben. A zsebpénzt minden gyermek megkapta a törvényben előírtak szerint. A kapcsolattartás biztosítása egyrészt vezetékes telefonon keresztül rendelkezésre áll minden növendék részére, illetve a Gyermekotthon wifi rendszerén keresztül tudnak internetet használni és okoseszközeiken keresztül kapcsolataikat ápolni hozzátartozóikkal.

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét különböző belső és külső programokon keresztül egész évben biztosítottuk növendékeinknek. Hetente joga, kézműves és meseterápiás foglalkozást biztosítottunk, nyáron egy „napközis” kézműves tábort, illetve Csongrádon egyhetes élménytábort szerveztünk a gyerekeknek.

Az UVZ Rt. jóvoltából hetente kaptunk lehetőséget a Tarzan Part és a Halassy Uszoda látogatására. Két alkalommal voltunk a Római Strandfürdőn is. Kerékpártúrát több alkalommal szerveztünk a gyermekeknek. Ingyenes belépési lehetőséget kaptunk az UTE jégkorong

csapatának mérkőzéseire, amellyel többször is éltünk az év folyamán. Több alkalommal részt vettünk kerületi programokon illetve a CSGYK által szervezett rendezvényeken is. (Mikulás, Diótörő, stb.) Az újpesti Önkormányzat jóvoltából részt vehettünk több alkalommal Lumina Park látogatáson is.

A belső programjaink közül kiemelkedik a Mikulás napunk, az adventi időszak (gyertyagyújtások) és a karácsonyi ünnepségünk. Áprilistól havonta, majd decembertől kétheti rendszerességgel Otthongyűléseket tartottunk a gyerekekkel, ahol ismertettük a programokat, értékeltük az eltelt időszakot, illetve ők is elmondhatták véleményüket, panaszait, észrevételeiket.

6.4 Az ellátottak társadalmi tagozódása

A Gyermekotthon működéséből adódóan azoknak a családoknak nyújt szolgáltatást, amelyekben valamilyen működési zavar tapasztalható. Jellemző, hogy minden bekerülő gyermekünk már kapcsolatban volt az illetékes gyermekjóléti szolgálattal. A bekerüléskor minden esetben ajánlást kértünk tőlük, illetve legtöbbször ők kerestek meg bennünket, hogy biztosítsunk férőhelyet az adott gyermeknek.

Gyakran találkozunk veszélyeztető tényezőkkel, elhanyagolásra utaló jelekkel; a gyermekek veszélyeztetettségét nehéz egyetlen tényezőre visszavezetni, számos környezeti, szociális, gazdasági és egyéb tényező együtteséből születik, összetett problémaként azonosítható. Az Otthonhoz jellemzően olyan családok fordulnak segítségért, akik átmenetileg nem tudnak gyermekeikről gondoskodni. Ennek számos oka lehet, szakmai tapasztalat szerint főként lakhatási problémák, elhanyagolás, valamint a gyermek veszélyeztetettsége.

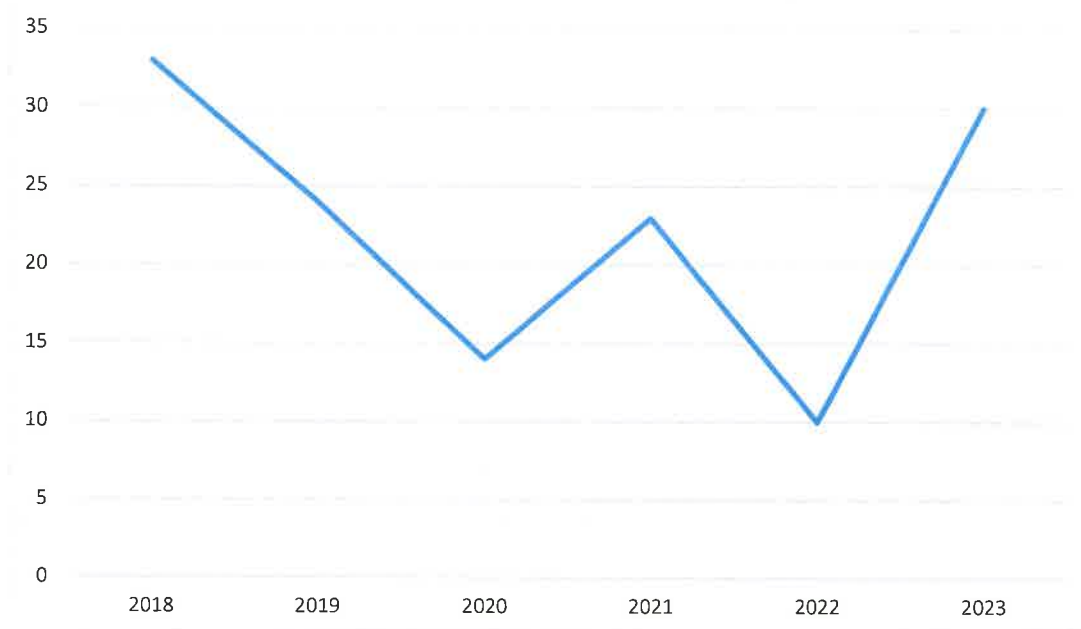
2023. évben az Otthonba kerülő gyermekek legtöbb esetben:

1. megfelelő lakhatás körülmények,
2. családi konfliktusok, diszfunkciók,
3. szülők életvezetési problémái, addikciói miatt kerültek a gyermekotthonba.

Az intézménybe kerülő gyermek családtagjaival kapcsolatban gyakran megfigyelhető a szülői kompetenciák hiánya, a kudarckerülő magatartás, a megfelelő szociális háló és a támogató kapcsolatok hiánya. Ezek csökkentésében a család- és gyermekjóléti szolgálatokban működő

különböző szolgáltatásai tudnak segítséget nyújtani, az intézmény falain belül a gyermekek számára elérhető pszichológusi tanácsadás, a szülőknek pedig a rendszeres konzultáció és tanácsadás az intézmény munkatársaival.

27. ábra: Az intézményben ellátott gyermekek száma 2018-2023 között

Forrás: KSH

6.5 Együttműködések

Az intézményen belül a legszorosabb együttműködést a Család- és Gyermejjóléti Központtal tartjuk fent, a Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatával és Gazdasági Intézményével a kapcsolattartás Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményén keresztül valósul meg. A GYÁO legszorosabb kapcsolatban az ellátási szerződések keretében hozzánk tartozó kerületi gyermekjóléti központokkal van. Az újpesti CSGYK-val folyamatosan tartjuk a kapcsolatot (családgondozó, esetmenedzserek), havi rendszerességgel esetmegbeszélő teameken veszünk részt. A XV., XVI. kerületi, illetve a fóti és dunakeszi szolgáltató központok családgondozóival és esetmenedzsereivel is rendszeres kapcsolatban vagyunk. Vácról ebben az évben nem volt ellátott gyermekünk, így velük ritkábban beszéltünk.

A védelembe vett családok ügyeit a IV. kerületi Kormányhivatal Gyámhivatala intézi, így hivatalból kapcsolatban állunk velük, a felülvizsgálatokon képviseljük a Gyermekekotthont. Amennyiben szükséges volt, a megfelelő jelzéseket minden esetben megtettük.

A gyermekek óvodáival (két gyermekünk óvodás korú), közoktatási intézményeivel rendszeres a kapcsolat. Befogadás és távozás esetén is jelzéssel élünk feljük. A nevelők felvették a kapcsolatot az osztályfőnökökkel, valamint napi rendszerességgel nyomon követik a gyermekek iskolai előmenetelét a Kréta rendszer segítségével.

A BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságával is több esetben volt kapcsolatunk, jelzést, feljelentést tettünk, illetve esetmegbeszélésen vettünk részt.

Budapest Főváros Kormányhivatala IV., XV. és XVI. Kerületi Gyámhivatala meghívására védelembe vételi felülvizsgálatokon vettünk részt, illetve jelzéssel is élünk feljük.

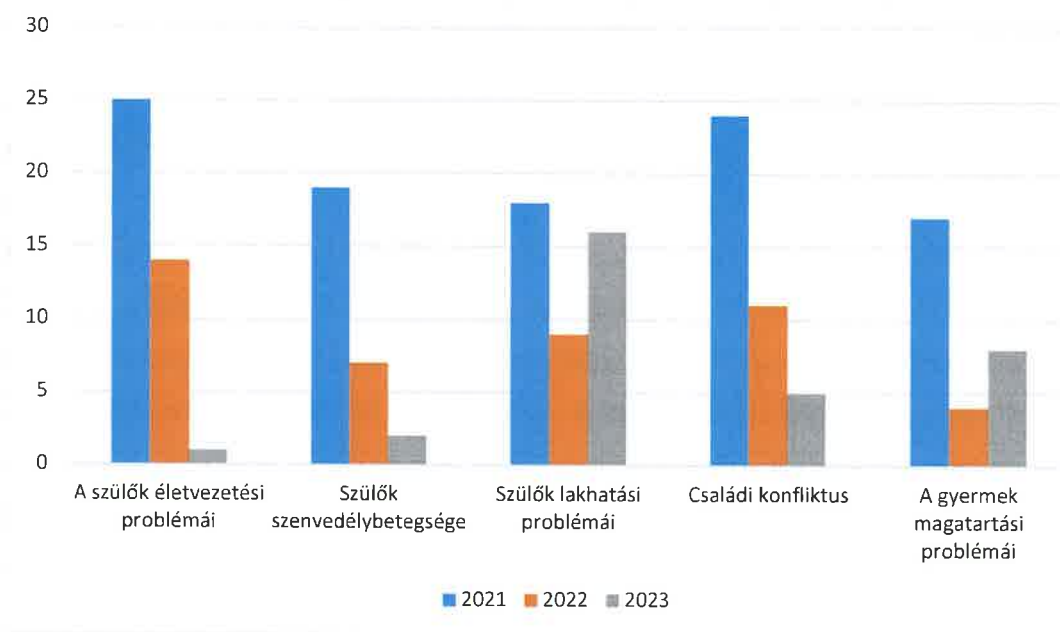
Az ételeket a Hoffer konyha szállította (reggeli, ebéd, vacsora) a három főétkezés tekintetében, az azokat kiegészítő étkezésekhez (uzsonna, tízórai) pedig az Intézmény vásárolta meg az élelmiszert. Az egészségügyi ellátásról – amennyiben nem a szülők viszik a házi orvosukhoz a gyereküket – szerződött gyermekorvos gondoskodik, aki hívásra kijön a Gyermekotthonba. Szakmai rendezvényeken és konferenciákon is rendszeresen részt vettünk az elmúlt év folyamán. (VEKOP-6.2.1, Primokiz – Helyi Akciócsoport stb.)

6.6 Társadalmi problémák

A családok egy része az elégtelen lakhatási körülmények vagy lakhatás elvesztése, miatt kéri a gyermek átmeneti otthonában való elhelyezését. Ha a szülő motivált és képes problémájának megoldásában, akkor rövid időn belül törekszik arra, hogy gyermekét a családba visszavigye. Egyes családok, a problémák okozta túlterheltség, kilátástalanság miatt megkönnyebbülnek, hogy a gyermek ellátásával járó terhektől akár ideiglenesen is, de megszabadulhatnak. Hosszú távú terveik általában nincsenek, sok személyes beszélgetéssel próbálunk valamilyen jövőképet felvázolni nekik, szembesítjük őket azzal, ha nem látunk pozitív elmozdulást.

A gyermekek átmeneti otthonában élők családjára az alacsony jövedelem, szegénység jellemző. Ebben az évben az ellátott családok legnagyobb részénél az egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem érte el a nyugdíjminimum összegét, ezért térítésmentesen vehették igénybe intézményünk szolgáltatásait. A szülők munkaerő-piaci pozíciója bizonytalan, munkaviszonyaik rendszertelenek, rendezetlenek, ezzel összefüggésben bizonytalan élethelyzet jellemzi őket.

28. ábra: Legfőbb bekerülési okok (2021-2023)

Forrás: KSH

A szülők jelentős része alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, szakképzettségük nincs, és korábbi negatív tapasztalataik vagy a szülőktől látott mintáik alapján nehezen motiválhatóak munkakeresésre, rendszeres munkavégzésre. A bizonytalan bevételek miatt a családoknak nincs kialakult jövedelem-felhasználási stratégiája, pénzbeosztási zavarok jellemzőek, aminek következtében eladósodnak, közüzemi díjtartozásaikat sokszor hitelfelvétellel próbálják megoldani, emiatt kölcsöntartozásuk folyamatosan növekszik. A szülők által biztosított ellátást a gyermekek átmeneti otthona szükség szerint kiegészíti. Igyekszünk segíteni támogatásokhoz való hozzájutásukat, adományokat szervezünk részükre.

A szülők gyakran kérik gyermekük felvételét az intézménybe a gyermek kezelhetetlen viselkedése miatt: iskolakerülés, iskolai konfliktusok, magatartászavar, beilleszkedési zavar a leggyakrabban felmerülő probléma. A gondozási folyamat során kitűnik, hogy a szülőknek nincsenek megfelelő eszközeik a gyermeknevelés terén.

Sok esetben a szülők energiáit teljesen lekötik az anyagi problémák, a munkavállalás nehézségei, nem marad elég idejük és türelmük a gyermeknevelésre. Gyakran nem megfelelő, szélsőségekre hajló, inkonzisztens nevelési stílust alkalmaznak, vagy túlzottan megengedőek,

vagy túlzott büntetést alkalmaznak, gyermekeiket magukra hagyják, nem állítanak fel szabályokat.

Egyre komolyabb probléma, hogy a kontroll nélküli internet használat miatt kialakul egy súlyos függőség a gyermekekben, amelyet a szülők nem tudnak kezelni. A Gyermekotthonban is sokat küzdünk azzal, hogy keretek közé tudjuk szorítani a túlzott eszközhasználatot. Az emiatt kialakult viselkedési problémákat, agresszivitást sem tudják a szülők általában megfelelően kezelni.

6.7 A szakmai tevékenységet bemutató adatok

6.7.1. Gyermeklétszám alakulása a 2023. évben

Gyermekek létszáma a 2023. évben az ellátandó terület, korosztály és nemenkénti megoszlás szerint (halmozott adat).

A gyermekotthonban ellátottak kor, terület és nemi megoszlása 2023. évben							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
IV.	Fiú	1	1	4	1		14
	Lány	1		5	1		
XV.	Fiú	1		2	1		13
	Lány	1	4	1	3		
XVI.	Fiú	1	2	1			5
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány		1		1		
Dunakeszi	Fiú				1		1
	Lány						
Vác	Fiú						
	Lány						
Összesen	Fiú	3	3	7	3		16
	Lány	2	5	7	5		19
Összesen		5	8	14	8		35

A fenti adatokból kitűnik, hogy a legtöbb gyermek a 4. és 15. kerületből érkezett, korábban Fót-ról és Dunakesziből nem érkeztek gyerekek, ebben az évben 3 gyermek is érkezett az agglomerációból. A lányok arány magasabb volt, mint a fiúké, valamint az is látszik, hogy a 10-14 éves korosztály aránya a legmagasabb.

2023. évben befogadott gyermekek száma ellátási terület, korosztály és nemek szerinti bontásban

2023. évben befogadott gyermekek kor, ellátási terület és nemek szerinti megoszlása							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
IV.	Fiú	1	1	4			13
	Lány	1		5	1		
XV.	Fiú	1		1	1		9
	Lány		3	1	2		
XVI.	Fiú	1	2	1			5
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány		1		1		
Dunakeszi	Fiú				1		1
	Lány						
Vác	Fiú						0
	Lány						
Összesen	Fiú	3	3	6	2		14
	Lány	1	4	7	4		16
Összesen		4	7	13	6		30

A korábbi évekhez képest lényegesen magasabb a befogadott gyermekek száma, a megoszlási arányok teljesen hasonlóak az előző táblázathoz, és összhangban vannak a bekerülési okokkal.

A 2023. évben befogadott gyermekek bekerülési okok és ellátási terület szerint								
Ellátási terület	Bekerülési ok							
	Lakhatási	Életvezetési	Egészségügyi és	Törvényes	Diszfunkcionális családi	Szülő gyermek	Gyermek magatartási	Gyermek ét

	probléma	si probléma, addikció	mentális problémák	képviselőt nem megoldott	működés	konfliktus	si zavara	egyedül nevelő szülő
IV.	5	1		1		3	3	
XV.	7		1		1			
XVI.	2	2			1			
Fót	1				1			
D.keszi				1				
Vác								
Összesen	15	3	1	2	3	3	3	

Továbbra is látható az elmúlt évek trendje, amely szerint a vezető bekerülési ok a lakhatási probléma, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a fenti adatsor vezető okok szerint került összeállításra, azonban számunkra teljesen egyértelmű, hogy a bekerülési okok halmozottan is megjelenhetnek egy-egy családnál. Meg kell jegyezni, hogy a védelembe vétel a bekerültek több, mint felénél fennállt.

2023. évben távozott gyermekek száma ellátási terület és távozás helye szerint.

A 2023. évben távozott gyermekek ellátási terület és távozás helye szerint					
Ellátási terület	Hova távozott				
	vérszerinti családba	családba fogadóhoz	CSÁO	szakellátás	egyéb
IV.	3			1	2
XV.	1	4		3	
XVI.	2				
Fót					
Dunakeszi					

Vác					
Összesen	6	4		4	2
	16				

A kikerült gyermekek nagy része (16-ból 10) a vérszerinti családjához, vagy családba fogadással közeli rokonokhoz került.

Gyermeklétszám 2023. december 31-i állapot szerint

A gyermeklétszám a beszámolási év december 31-i állapot szerint az ellátandó terület, korosztály és nemek szerinti megoszlás szerint (táblázat).

A gyermekotthonban ellátottak kor, terület és nemek szerinti megoszlása 2023.12.31-i állapot szerint							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
IV.	Fiú		1	3			8
	Lány	1		3			
XV.	Fiú			1			5
	Lány		2		2		
XVI.	Fiú		1		1		3
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány	1			1		
Dunakeszi	Fiú						1
	Lány				1		
Vác	Fiú						0
	Lány						
Összesen	Fiú		2	4	1		7
	Lány	2	2	4	4		12
Összesen		2	4	8	5		19

A GYÁO kihasználtsága a beszámolási időszakban

	IDŐSZAK	GONDOZÁSI NAPOK SZÁMA	KIHASZNÁLTSÁG
1	Január	155	20,83 %
2	Február	125	18,60 %
3	Március	146	19,62 %
4	Április	229	31,80 %
5	Május	429	57,66 %
6	Június	493	68,47 %
7	Július	470	63,17 %
8	Augusztus	501	67,34 %
9	Szeptember	539	74,86 %
1 0	Október	595	79,97 %
1 1	November	613	85,13 %
1 2	December	597	80,25 %
ÖSSZESEN		4.892	
ÁTLAGOS KIHASZNÁLTSÁ G			55,64 %

A GYÁO működéséből fakad, hogy az ellátottak száma folyamatosan változik. Ez egy természetes folyamat, ami a fenti gondozási napokból és kihasználtsági adatokból is kitűnik.

6.8 Tárgyi környezet

A Gyermekotthon épülete Újpest frekventált helyén található, a Stop Shop bevásárlóközpont szomszédságában, a Víztoronnyal szemben. Az Árpád úton található buszmegállók közelsége, valamint a Rákospalota-Újpest vasúti megállóhely, (amely kb. 10 perc sétával elérhető) biztosítja jó megközelíthetőségünket.

Az épület egy 4 szintes, téglából épült ház, amelynek első emeletén és a tetőtérben található a gyermekek hálótermei. A tetőtérben 3 háló, valamint nevelői és pszichológus szoba került kialakításra, ezen a szinten található egy kis alapterületű teakonyha is, amely jelenleg az éjszakai gyermekfelügyelők pihenőszobája. A két egymással szemben lévő szoba között egy társalgó is kialakításra került. Megfelelő számú vizesblokk, illetve raktár is tartozik ehhez a szinthez.

Az első emeleten szintén 3 hálószoba került kialakításra, valamint itt található a másik nevelői szoba is, amely délutánonként tanuló helyiségként szolgál. Ezen az emeleten szintén található gyermekfelügyelői pihenőszoba is. Akárcsak a tetőtérben itt is kialakításra került a két szemben lévő szoba között egy kis társalgó. A szociális helyiségek mellett több raktár is található a szinten.

A földszinten nagyméretű ebédlő-nappali szoba található, amelyhez szervesen kapcsolódik a tálalókonyha. Az étkezést egyrészt külsős beszállítóval, (reggeli, ebéd, vacsora), illetve saját forrásból (tízórai, uzsonna) oldjuk meg. A nappaliban található egy nagyképernyős tévé, illetve itt tudnak közösen játszani a gyermekek. Ezen a szinten található az irodák (vezetői, ügyintézői), illetve itt is vannak raktárak, valamint egy kádas fürdő és mosóhelyiség is. Ugyancsak itt kerültek kialakításra a dolgozók öltözői is. A 24 órás biztonsági szolgálat pultja is ebben a térben helyezkedik el.

A pincészből 2 helyiséget használhatnak rendszeresen a gyerekek, a pingpong, illetve testedzés céljaira kialakított helyiség mellett található egy kézműves szoba is. A pincében ezen kívül a gondnoki műhely és raktárak találhatóak még.

Az udvaron kis játszótér található mászókával, csúzdával, hintával, illetve egy füves rész, ahol focizni, labdázni, tollaslabdázni tudnak a gyermekek.

Az épületet az elmúlt évek során többször átépítették, részlegesen felújították, jelenlegi formájában a gyermekotthoni feladatok ellátásának megfelel.

6.9 SWOT analízis

<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • szoros szakmai együttműködések • megerősített, újraépített bizalom • a belső- és külső ellenőrzések okán keletkezett javaslatok alapján elvégzett működtetési korrekciók, intézkedések 	<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • szakemberek létszáma • feltöltetlen álláshelyek
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> • további együttműködések kialakítása • szülőeducációs stratégiák kidolgozása • szülők szorosabb bevonása 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> • jogszabályi környezet változása • általános szakmai elégedetlenség • szakmaiságot nélkülöző sajtómegjelenések

Az elmúlt év a GYÁO számos erősségére és gyengeségére rávilágított. Erősségként tekinthetjük a szoros szakmai együttműködések a szakszolgálati hálózat tagjaival, külsős szakemberekkel, intézményekkel, szervezetekkel és a szülőkkel is. Szintén erősségként jelenik meg, hogy a negatív sajtóvisszhang ellenére sikerült visszanyerni partnereink és a velünk kapcsolatba kerülők szakmai bizalmát.

Lehetőségként merülhet fel további szakmai együttműködések kialakítása, melyen folyamatosan dolgozunk, illetve felmerült az igény egy olyan szülőeducációs stratégia kidolgozására, amellyel sokkal szorosabban vonhatjuk be a szülőket a családi élethelyzet javítása és a családi élet harmonizálása érdekében. Számukra edukációs foglalkozásokat, beszélgetéseket, nyílt napokat is tarthatunk, hogy jobban magukénak érezzék a családi reintegrációs folyamatban lévő felelősségüket.

Gyengeségként jelent meg a szakembereink változó létszáma, illetve hogy a gyermekvédelmi ügyintéző pozíciót nem sikerült még betölteni. Jellemző, hogy a pozícióra nem megfelelő képzettségűek jelentkeznek, vagy nem mérik fel, milyen terhekkel jár valójában a gyermekvédelmi munka, így nem töltik ki a próbaidőt.

Veszélyként azonosítható, hogy a jogszabályi környezet bármikor megváltozhat, amelyhez az intézmény nem feltétlenül tud azonnal, rugalmasan alkalmazkodni. Időnként felmerül az általános szakmai elégedetlenség, többnyire a fizetésekkel, illetve a kiegészítő illetményekkel

kapcsolatban, amely egyes esetekben akár felmondáshoz is vezethet. Szintén veszélyt jelent, és az idei évben jelentett is, hogy a bántalmazási ügyvel kapcsolatban a médiamegjelenések többsége az esetleges botrányra, hibákra, és nem a szakmai folyamatra, szakértői véleményekre koncentrált. Ezek kezelésére a jövőben mindenképp hatékonyabb stratégiát kell kidolgoznunk.

7. Összefoglaló

A tavalyi évhez képest megfigyelhető, hogy az elmúlt évekre jellemző demográfiai trendek megfordulni látszanak, igaz, hogy csak enyhe mértékben. A lakosság nem csökken olyan jelentősen, mint a korábbi években, kicsivel több a tizenévesek és fiatal felnőttek aránya a kerületi lakosságban, jobbak az álláskeresési adatok, és a kerületi költségvetés is emelkedett.

Nagymértékű javulás látható a gyermekvédelmi jelzőrendszer együttműködésében, szignifikánsan több jelzés, ezen belül korai jelzés érkezik a különféle intézmények felől, a jelzőrendszeri partnerek aktivitás megnőtt, a jelző intézmények pedig heterogén képet mutatnak (sokkal több iskola, óvoda aktivizálta magát az elmúlt évben).

Megfigyelhető a Család- és Gyermekjóléti Központ irányába mutatott bizalom elmélyülése, a jelzőrendszeri visszajelzések alapján a központ munkatársai magas szakmai színvonalon dolgoznak, rugalmasak, gyorsan reagálnak és közvetlen, emberközelű, preventív és proaktív magatartást tanúsítanak az esetkezelés során.

A szakmai együttműködés eredményességét mutatja a szakmaiközi megbeszéléseken, esetmegbeszéléseken, konzultációkon, jelzőrendszeri konferencián való magas részvételi arány, az ezekkel való elégedettség is.

A Gyermek Átmeneti Otthona működésében szintén az intézmény iránti bizalom erősödése mutatkozik, a tavalyi évhez képest itt is erősödtek az intézményközi együttműködések, az elhelyezett gyermekek száma.